

The logo for the 62nd Ljubljana Festival (62.LF) features a stylized white figure on the left and the text '62.LF' in a large, bold, white sans-serif font on the right.

LJUBLJANAFESTIVAL.SI

TISKOVINA
Poštnina
plačana
pri pošti 1102
Ljubljana

POROČILO

September 2014

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2014 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič.
Ustanoviteljica zavoda Festival Ljubljana je Mestna občina Ljubljana, ki ga tudi finančno omogoča.

Mestna občina
Ljubljana

I FEEL
SLOVENIA

Del ekipe Festivala Ljubljana.

1. VRHUNSKO IN IZZIVOV POLNO

»Vas je kriza letos zaznamovala pri ustvarjanju programa?« je bilo vprašanje, ki se je pogosto pojavljalo pred začetkom in med samo izvedbo tokrat že dvainšestdesetega poletnega festivala. »Velikih imen imate kljub vsemu kar precej,« je bila ugotovitev po vprašanju. Vedno znova sem odgovarjal: »V krizi smo, odkar pomnim, odkar sem prišel na Festival Ljubljana.«

Sredstev za program ni nikoli dovolj; ker je naš delokrog celoten svet, je možnosti in želja nešteto. Nešteto je umetnic in umetnikov, za katere si želimo, da bi stali na odrih Ljubljana Festivala in se pridružili slovečim imenom, kot so bila letošnja: Riccardo Muti, Elīna Garanča, Boris Berezovski, Sofija Gubajdulina, Stefan Milenković, Paul

Badura-Skoda, Rostislav Krimer, Jurij Bašmeš, Kraljevi orkester Concertgebouw, Mariss Jansons, Jean-Yves Thibaudet, če naj naštejemo le nekatera. Imen, zaradi katerih ni treba hoditi v Salzburg, na Dunaj, v Milano, London, Berlin in še kam in zaradi katerih je umetniškemu direktorju Darku Brleku težko, ko mu direktor Darko Brlek reče, da zanje za to sezono ni sredstev. A prav to je velika spodbuda pri delu: da z omejenimi sredstvi sestaviš program, za katerega si sam čestitaš. Toliko bolj si, seveda, ponosen, ko čestitke prihajajo od ljudi, ki razumejo in vedo, kaj in kako je delati mednarodni festival.

Izjemno smo veseli, da nas pri prizadevanju v Ljubljano pripeljati vrhunsko umetnost podpirajo tako župan Zoran Janković kot Mestna občina Ljubljana in številni sponzorji, ki kljub težkim časom vedo, zakaj se splača vlagati v kulturo.

Hvala vam za vašo dragoceno podporo, brez katere našega tradicionalnega poletnega festivala ne bi bilo. Prav tako hvala vsem obiskovalkam in obiskovalcem, ki ste del svojih počitnic preživeli pri nas. Zahvala gre tudi medijem, ki naš festival delajo še bolj prepoznaven in viden.

Letos smo se spoprijeli z marsikaterim izzivom. Največji je bila vsekakor postavitev štirih (od petih načrtovanih) dogodkov na Kongresni trg, s čimer smo več tisoč ljudem omogočili, da so po ugodnih cenah spremljali vrhunsko umetnost. Marsikateri prvič. In na to smo ponosni: da nam uspeva pridobivati nov segment občinstva in da pripomoremo k živahnosti naše prestolnice. Seveda akustika na prostem ne bo nikoli popolnoma, saj je – ni. Ustvariti jo je treba ob vsakem dogodku posebej. Ampak naš namen ni delati elitnih prireditev za zaprti krog, ampak vrhunsko umetnost odpreti vsem. Akustiko smo izboljšali tudi v Poletnem gledališču v Križankah, kjer smo letos nadgradili akustično školjko, kar se je izkazalo za dobro potezo.

Poseben mejnik v zgodovini Ljubljana Festivala je bilo vsekakor gostovanje čez mejo, v Trstu, na njihovem Velikem trgu. Pretežno slovenski izvajalci, preostali pa iz regije, so pod taktirko Uroša Lajovica s Carmino Burano navdušili osemstisočglavo množico in odprli novo poglavje v zgodovini odnosov med Ljubljano in Trstom, med Slovenijo in Italijo. Trudili se bomo, da bo takega sodelovanja še več, da bosta Ljubljana Festival in prebivanje v naši prestolnici postala središče poletnih doživetij še za več tujcev.

Letos smo naredili veliko. Naj bo tako tudi prihodnje poletje. Hvala vsem za zaupanje in na svidenje na 63. Ljubljana Festivalu.

Darko Brlek
Direktor in umetniški vodja Festivala Ljubljana
Predsednik Evropskega združenja festivalov

2. SPLOŠNI PODATKI O FESTIVALU LJUBLJANA

Svet Festivala Ljubljana, ki ga sestavljajo predsednica Jadranka Dakič, podpredsednica prof. dr. Metka Tekavčič ter člani Dejan Crnek, Davorin Buinjac in Nives Lipovšek, je program Ljubljana Festivala 2014 sprejel na 6. redni seji 3. marca 2014.

Strokovni svet Festivala Ljubljana, ki ga sestavljajo predsednik Tomo Vran ter člana Andrej Drpal in Igor Mitrov, je program Ljubljana Festivala 2014 sprejel na 3. redni seji 14. februarja 2014.

Festival Ljubljana je javni zavod. Njegova ustanoviteljica je Mestna občina Ljubljana. Direktor in umetniški vodja je **Darko Brlek**.

Festival Ljubljana je član Evropskega združenja festivalov EFA in Mednarodnega združenja za upodablajočo umetnost ISPA. Darko Brlek je predsednik EFA tretji mandat, od leta 2005.

3. STROŠKI IN FINANCIRANJE

Program prireditev 62. Ljubljana Festivala je stal **2.000.000 evrov**.

- Mestna občina Ljubljana je za program 62. Ljubljana Festivala in ostale prireditve Festivala Ljubljana v letu 2014 prispevala **1.000.000 evrov**.
- MOL pokriva tudi plače zaposlenih in nekatere materialne stroške.
- Prilivi od prodanih vstopnic znašajo **520.000 evrov**.
- Prilivi sponzorjev in donatorjev: **690.000 evrov**.

To so okvirne številke, dokončne bodo znane ob zaključku leta 2014.

4. ŠTEVILO PRIREDITEV

Ljubljana Festival 2014 se je uradno pričel **1. julija** in zaključil **1. septembra**; v okviru spremljevalnega programa smo 21. junija v koprodukciji z RTV Slovenija na Kongresnem trgu organizirali Poletno noč, 30. junija pa v sodelovanju z občino Trst in Fundacijo Opere Giuseppe Verdi s Carmino Burano gostovali na Velikem trgu v Trstu. Po uradnem zaključku 62. Ljubljana Festivala smo septembra v koprodukcijah organizirali še Slovensko popevko (13. 9., v koprodukciji z RTV Slovenija) in avtorski muzikal Cvetje v jeseni (17.–21. 9.).

V okviru Ljubljana Festivala 2014 je bilo izvedenih:

- 48 večernih prireditev**
- Mednarodna likovna kolonija**
- odprtje razstave del udeležencev Mednarodne likovne kolonije in ustvarjalne delavnice Barvne svetlobe**
- 11 ustvarjalnih delavnic za otroke in mladino**
- 2 javna nastopa udeležencev ustvarjalnih delavnic Ritem tolkal in Evita, zapleši in zapoj**
- 2 okrogli mizi**
- 1 predstavitev knjige**

5. OBISKANOST PRIREDITEV

Različne prireditve letošnjega festivalskega poletja si je ogledalo prek **50.000 obiskovalcev**.

6. SODELUJOČI Z VSEGA SVETA

Sodelovalo je okrog 2500 umetnikov iz približno 40 držav: Slovenija, Hrvaška, Bolgarija, Srbija, Bosna in Hercegovina, Makedonija, Italija, Avstrija, Francija, Nemčija, Rusija, Kitajska, Velika Britanija, Španija, Združene države Amerike, Belorusija, Nizozemska, Estonija, Latvija, Norveška, Južna Koreja, Libanon idr.

7. MEDIJI O LJUBLJANA FESTIVALU

POLETNA NOČ

21. 6., Kongresni trg

»Da ne bi pozabili na začetek poletja, vsako leto poskrbi Ljubljana Festival. Na koledarju ljubljanskega festivala se je v resnici začelo že sinoči, ko so se v sklopu Poletne noči ob tlakovce in vogale Kongresnega trga odbijale zimzelene melodije, posvečene Ljubljani.

Nina Krajčinović, Sezono je odprla Poletna noč, Nedelo, 22. 6.

»Na veličastnem odru na Kongresnem trgu v Ljubljani, kjer je imela v rokah voditeljske niti Miša Molk, so pod taktirko dirigenta Patrika Grebla ter v izvedbi Big Banda in Simfoničnega orkestra RTV Slovenija zazvene najlepše slovenske popevke, ki že leta in desetletja opevajo lepoto glavnega mesta – Ljubljane.«

Alesh Maatko, Ko se glasba zavrti okoli Ljubljane, Svet 24, 26. 6.

CARMINA BURANA V TRSTU

30. 6., Veliki trg, Trst

»È l'onore fare da vetrina al più importante festival della Slovenia, commenta soddisfatto il sindaco Roberto Cosolini che oggi metterà a disposizione la sala del Consiglio comunale per la conferenza stampa di presentazione del Lubiana Festival 2014, molto frequentato anche dai triestini ... L'anteprima di Trieste del 30 giugno dei Carmina Burana appare sul programma con gli stemmi affiancati del Comune di Trieste e di quello di Lubiana. Un vero inedito. La certificazione di un gemellaggio culturale a cui tiene molto l'attuale primo cittadino. 'Il concerto, che avrà lo stesso cast di Lubiana, regala un grande evento all'estate di Trieste. La cosa bella è che sul palco ci sono artisti sloveni, croati e bosniaci. E questo, vista la storia sofferta dei Balcani, è un elemento importante dal punto di vista simbolico per una città come Trieste che da sempre vuole essere un punto d'incontro verso quest'area per un'integrazione europea.'«

Fabio Dorigo, Il Lubiana Festival sceglie Trieste per la prima dei Carmina Burana, il Piccolo, 13. 6.

»Turistica promocija mesta in ustvarjanje skupnega, slovensko-italijanskega kulturnega okraja na osnovi okrepljenih in utrjenih sodelovanj med institucijami, gledališči in festivali so bile teme, ki so jih govorniki navdušeno izpostavili na tiskovni konferenci v tržaškem muzeju vzhodne umetnosti, kjer je potekala predstavitev dogodka, s katerim se bo v ponedeljek pričela 62. izvedba Festivala Ljubljana. Posebnost tega predvečera ljubljanskega osrednjega festivala je lokacija, saj sta se občina Trst in vodstvo festivala dogovorila za odmevni koncert na Velikem trgu v Trstu.«

ROP, 62. Festival Ljubljana se bo začel v Trstu, Primorski dnevnik, 26. 6.

»Pred začetkom festivala vlada tako med organizatorji kot nastopajočimi izjemno razpoloženje ... Pred odhodom v Trst je bila v Viteški dvorani Križank tiskovna konferenca. Darko Brlek je hkrati realist in optimist; v predprodaji je bilo za festival prodanih več vstopnic kot lani oziroma je bil izkupiček od prodaje enak, ob dejstvu, da so cene vstopnic znižali.

... kaže se uspešnost povezovanja slovenskih profesionalnih glasbenih zavodov s Festivalom Ljubljana, tako s posameznimi nastopi kot pri zasnovi velikih skupnih projektov. Tako letos nastopajo Slovenska filharmonija, Simfoniki RTV Slovenja, Big Band RTVS, ljubljanska Opera SNG in mariborski Balet SNG ... Za Ljubljano pa je še posebnega pomena sodelovanje v srednjevropskem kulturnem prostoru, lahko bi rekli skoraj prevzemanje kulturne vloge voditelja in organizatorja pomembnih kulturnih dogodkov. Tako je Festival Ljubljana imel kar dve tiskovni konferenci v Trstu, kjer so že pod prejšnjim županom Robertom Dipiazzo, prav tako kot pod novim županom Robertom Cosolinijem, pokazali velik interes medmestnega sodelovanja. Sarajevo bo v Ljubljani zastopano s kulturnim ministrom Ivico Šarićem, ki je že na tiskovni konferenci poudaril pomen kulturnih vezi in vsega pozitivnega, kar s pomočjo kulture pomaga pri premagovanju mnogih težav in vsega hudega, kar je prizadelo Bosno v zadnjih dveh desetletjih. Tako nastaja nov kulturni srednjeevropski prostor ... Njegovo opažanje je bilo za nas več kot spodbudno: 'Pravi čudež je, da ima Ljubljana v teh kriznih časih tak festival in s tako dobrim programom!'

Marijan Zlobec, Velik optimizem pred začetkom 62. Ljubljana Festivala, www.delo.si, 30. 6.

»Na predvečer odprtja 62. Ljubljana Festivala na Kongresnem trgu v Ljubljani je skoraj 400-članski ansambel glasbenikov iz Ljubljane, Zagreba in Sarajeva sinoči nastopil na Velikem trgu v središču Trsta v zahvalo in povračilo za lansko gostovanje Teatra Verdi v Ljubljani. Že akustični vaji ob sedmih zvečer je še ob toplih sončnih žarkih prisluhnilo nekaj sto ljudi, potem pa so se sedeži že začeli polniti, prav tako vse okrog njih do morja in znanih palač iz avstro-ogrskih cvetočih trgovskih časov. Ob začetku koncerta ob 21.15 se je na ogromnem trgu, za katerega mnogi pravijo, da je najlepši v Srednji Evropi, zbralo med sedem in osem tisoč ljudi, kar je sijajen, v bistvu pa presenetljiv in obojestransko navdušujoč uspeh. Z odra sta množico pozdravila župan Trsta Roberto Cosollini in direktor Festivala Ljubljana Darko Brlek, ki je za svoje tople besede v slovenščini požel močan aplavz ... Dirigent Uroš Lajovic je prepričljivo in sugestivno interpretiral Orffovo znano in priljubljeno enourno kantato Carmina Burana in se po dolgih aplavzih, na koncu stoječih in ob klicih 'bis',

odločil še za dodatek, ponovitev uvodnega mogočnega zbora O Fortuna. Presenetljiv, sijajen večer, ki bo, zlasti za nastopajoče in organizatorje, ki so Trst že doživeli, v Ljubljani drevi ob 21.15 še večji izziv za morda prav tako poln Kongresni trg, a bo potreben poseben trenutek za 'izenačen rezultat', kaj šele za zmago?! Umetniški vtis je bil prepričljiv, tako v izvajanju orkestra kot skupnih zborov, pa tudi posameznih delov: moškega in ženskega.

Marijan Zlobec, Prepoln Veliki trg v Trstu ob gostovanju Ljubljana Festivala, www.delo.si, 1. 7.

»Per rubare un verso ai Carmina per fortuna niente astri in statu variabilis, tempo stabile e ovazioni stellari.«

Mary B. Tolusso, La magia dei Carmina Burana incanta Trieste, il Piccolo, 1. 7.

ODPRTJE 62. LJUBLJANA FESTIVALA

CARMINA BURANA

UROŠ LAJOVIC, dirigent

1. 7., Kongresni trg

»Ne delamo prireditev le za 'sive glave', imamo tudi mlado občinstvo, kar je najboljšezagotovilo, da ima Festival Ljubljana pred seboj še veliko prireditev,' je optimističen direktor Darko Brlek.«

62. Festival Ljubljana: Ne samo za sive glave in ne le za petičneže, www.rtvlo.si, 30. 6.

»Na festivalu so ponosni na otvoritveno Carmino Burano, ki je v sodelovanju združila številne ansamble iz nekdanje regije, njeno uprizoritev v Trstu pa je Darko Brlek označil kot 'pomembno geopolitično kulturno zadevo'. Veseli se tudi Veraijevega Requiema z Riccardom Mutijem, pa nastopa Eline Garanča in Kraljevega orkestra Concertgebouw iz Amsterdamu, ki bo 1. septembra sklenil festival pod taktirko svetovno znanega dirigenta Marissa Jansonsa.«

Tatjana Zemljič, Ljubljana Festival še korak bliže k občinstvu (ozadje), STA, 30. 6.

»62. Ljubljana Festival se je začel spektakularno. Kantata Carmina Burana Carla Orffa v izvedbi dveh orkestrov, treh zborov in treh solistov pod taktirko maestra Uroša Lajovica je namreč tako zelo navdušila občinstvo, da mu je to namenilo stoječe ovacije, nastopajoči pa so se jim zanje zahvalili z bisom ...

Igralki Poloni Vetric se je videno in slišalo zdelo izjemno. 'Izjemno mi je bilo vseč tudi zato, ker se mi je zdel primeren komad za to prizorišče ... Nocoj se mi zdi, da se je vse tako lepo sprijelo skupaj in da so bili zbor, orkester, dirigent in solisti odlični. Vse je bilo imenitno. Celo ognjemet je bil nekaj posebnega. So nas presenetili z njim.«

Teja Pelko, Skoraj 400 nastopajočih po tržaškem osvojilo še ljubljansko občinstvo, www.24ur.com, 2. 7.

»Darko Brlek, direktor Festivala Ljubljana, pravi: 'Imamo elitne prireditve, ne gremo pa se elitizma.'«

Radio Slovenija 1, 3. 7.

»Darko Brlek, direktor in umetniški vodja Festivala Ljubljana: 'Naš namen ni delati koncertov, kakršni so Carmina Burana, Verdijev Requiem in nastop Eline Garanča, kot dogodke za 1200 poslušalcev, ki bodo plačali vstopnice po visokih cenah, temveč smo si prav zaradi krize in zaradi čedalje manjše prisotnosti resne glasbe v šolskih kurikulumih in v elektronskih medijih ogled teh predstav zamislili omogočiti čim večjemu številu ljudi, ki krizo prav tako občutijo. Še posebej pa smo si zadali za cilj brezplačen ogled omogočiti otrokom, katerih starši nimajo dovolj denarja za vstopnice po petdeset ali sto evrov ... To pomeni, da bomo velikemu številu otrok omogočili prvi stik v živo s klasično glasbo. Zakaj? Ker smo socialno odzivni. In tistima dvema kritikoma ali celo poldrugemu kritiku, ki ga v naši državi premoremo in ki bo pisal, da Kongresni trg nima akustike, sporočam, da to že vemo. Saj nismo bedasti, imamo glasbeno izobrazbo.'«

Odzivni, Večer, 5. 7.

»Akustike sploh ni na Kongresnem trgu, moramo jo narediti. To je tako, kot da bi rekli, da je akustika na Luni. Nekaterim je ozvočenje takih dogodkov manj všeč, a poznajo jih tako v Londonu, New Yorku kot na Dunaju in v Berlinu. Tudi

tam imajo podobne težave in izzive, ko so na prostem. A s tem pridobivamo novi segment občinstva in – z vsem spoštovanjem do sivih glav – se nam ne dogaja, da bi bila naša publika zgolj sivoglava. To je izjemno pomembno. Že vnaprej se opravičujem in najavljam, da bomo to še naprej počeli in bodo šumi in kak otroški jok. A beseda festival izhaja iz latinske festīvus – vesel, torej v svojem sporočilu nosi veselje – in ni namenjen eliti. Čeprav je res, da predstavljamo elitno kulturo, ampak za široke množice.«

Melita Forstnerič Hajnšek, Delamo festival za petmilijonsko mesto, Večer, V soboto, 12. 7.

BELORUSKI DRŽAVNI KOMORNI ORKESTER

EVGENIJ BUŠKOV, dirigent

2. 7., Unionska dvorana, Grand hotel Union

»Orkester sestavljajo sami odlični glasbeniki, po potrebi solisti; opazne so izjemna medsebojna zlitost, uigranost, sugestivnost in pripravljenost za vrhunsko muziciranje. K temu pripomore še muzikalni in avtoritativni dirigent Evgenij Buškov. Vrhunec pričakovanj, tokrat zelo upravičeno, je bil solistični nastop Veronike Pradzed na cimbalah ... Solistka je kot zrasla s svojim inštrumentom; z njim kot da izvaja neko 'magijo', ko se sklanja nad njim v nekakšnem glasbenem 'obredju'. Obvlada vse tehnike igranja, vse prijeme, naravo samega inštrumenta, kar je za nas, roko na srce, še precej neznan, razen v Prekmurju, v resni glasbi pa neizrabljen pojav. Tu so Belorusi pokazali svojo glasbeno identiteto, kar je poslanstvo takih enkratnih gostovanj.«

Marijan Zlobec, Mojstrica na cimbalah in odlični beloruski godalci, Delo, 4. 7.

»Medtem ko slovenski kulturni menedžerji že kar lep čas delujejo po načelu 'misli globalno in deluj globalno', naša vrla politika še vedno ne zmora pogleda iz doline šentflorjanske ...

... Sicer pa Darku Brleku nista uspela samo predvečer in večer odprtja 'njegovega' festivala. Že dan kasneje je v dvorani Union lahko ponosno žarel ob navdušenju

množice nad nastopom umetnikov iz Belorusije. S pomočjo verjetno najbolj žlahtnega mecena slovenske kulture, prvega moža koncerna Riko Janeza Škrabca, in brez prisotnosti enega samega vidnega politika je nastopil Državni komorni orkester pod dirigentsko taktirko karizmatičnega Evgenija Buškova s solistko na cimbalah Veroniko Pradzed.«

Maja Remi, Ekstatičen začetek Festivala Ljubljana, Nedeljski dnevnik, 9. 7.

OGENJ&LED

VLATKO STEFANOVSKI, VASKO ATANASOVSKI, KOMORNI GODALNI ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE

3. 7., Kongresni trg

»Vsi smo malo ogenj, malo pa led. Odvisno od pesmi in okoliščin,« Vlatko Stefanovski.

POP TV, POP IN, 4. 7.

GIUSEPPE VERDI: REKVIEM

RICCARDO MUTI, dirigent

7. 7., Kongresni trg

»Že ob imenu Riccardo Muti se tistim resnim ljubiteljem klasične glasbe malo naježijo dlake, gre namreč za dirigenta, ki je slaven po vsem svetu, sploh pa kadar igra Verdijevo glasbo, saj je tam tako rekoč doma. Vsi koncerti Riccarda Mutija pa so tudi drugačen dogodek, kajti Muti je znan tudi po tem, da je po svetu nekakšen glasnik sodelovanja med narodi in sodelovanja med različnimi državami. In zato je tudi toliko različnih glasbenikov, iz različnih držav skupaj v njegovem ansamblu ... Gre za nekakšno spoštovanje gospoda Mutija tudi do Slovenije. Gre pa seveda tudi za glasbo, v kateri bodo danes lahko uživali vsi ... Ampak, da bodo vsi uživali v glasbi, pa so poskrbeli na Festivalu s simpatično gesto.

Namreč poleg 2800 ljudi, ki bodo sedeli tule na teh stoli, si bodo koncert lahko ogledali tudi tisti, ki bodo za 9 evrov kupili karto za park ob glavnem prizorišču. To so uradno stojšča, ampak iz lastnih izkušenj lahko povem, da je tukajle trata pod temi drevesi zelo podobna najbolj elitni loži.«

Janez Usenik, POP TV, 24 ur, 7. 7.

»Quando ci si appresta a scrivere di una serata musicale all'aperto, è quasi d'obbligo citare la famosa frase di Arturo Toscanini il quale sosteneva – con quella severità viperina che ne contraddistinse la vita dentro e fuori il teatro – che all'aperto si gioca a bocce. Ora, sarebbe assurdo negare che l'amplificazione, indispensabile nella splendida location della Piazza del Congresso (Kongresni Trg), non abbia creato qualche squilibrio sonoro. Per esempio il volume del coro in alcuni momenti era molto alto e in altri le voci dei solisti troppo evidenziate, ma nel complesso la resa drammaturgica e musicale non ne hanno risentito in modo tale da pregiudicare il risultato finale. In questo senso va elogiata anche l'organizzazione, che ha creato un cordone di sicurezza intorno alla piazza e la propensione del pubblico – cosmopolita più che mai - a una partecipazione consapevole e rispettosa della musica ... Alla fine il numeroso pubblico ha regalato applausi interminabili e meritati per tutti. La sensazione, per chi scrive, è di aver assistito a una serata che sarà considerata come un punto fermo nella storia del Festival di Lubiana.«

Paolo Bullo, Grande successo nella splendida cornice della Kongresni trg, www.operaclick.com, 8. 7.

»S Koncerti prijateljstva, ki jih je zasnoval sam skupaj z vodstvom festivala v Ravenni in s svojo ženo Cristino Mazzavillani Muti kot tamkajšnjo umetniško voditeljico, začel pa v od vojne porušenem Sarajevu leta 1997, je predstavil svetu zelo prepričljivo idejo, kako se s pomočjo glasbe lahko utrjuje prijateljstvo med narodi, ljudstvi, verami, pripomore k miru in sožitju, čeprav je sam zunajglasbeni rezultat negotov ... V Ljubljano je na Kongresni trg prišlo celotno vodstvo Festivala Ravenna, saj je bil Carlos Kleiber njihov prijatelj in nadvse drag gost dirigent. Družina Muti vse te okoliščine zelo dobro

pozna in je v njih aktivno udeležena, tako da bi bila vsaka interpretacija od zunaj kar se da skromna in zgolj približna. Veselje, ki so ga gosti izrazili po koncertu in zadovoljstvo, da so se svojemu Kleiberju pa tudi Republikli Italiji lahko prav v Ljubljani oddolžili na tak način, je bilo opazno. Od tu je možen le še en korak, to je organizacija Koncerta prijateljstva v Ljubljani sami.«

Marijan Zlobec, Občinstvo je bilo obakrat navdušeno, Delo, 9. 7.

»Glasbeni čarodej, kot mu pravijo nekateri, je obiskovalce pobožal s klasičnimi zvoki in pri tem morda najbolj užival celo sam.«
Damijan Damjanovič: »Če malo pretiravam, če bog dirigira, potem je to perfektno, skoraj več nimam kaj dodati.«

Mateja Ropoša, POP TV, POP IN, 12. 7.

ELIŅA GARAŅČA: KONCERT OPERNIH ARIJ

KAREL MARK CHICHON, dirigent

8. 7., Cankarjev dom

»V Ljubljani vas čaka koncert opernih arij na osrednjem mestnem trgu. Kakšen je vaš odnos do koncertov open-air? 'Obožujem koncerte na prostem, ker se mi zdi, da delujejo sproščujoče na publiko in na umetnike. Poslušalci niso pod pritiskom, da odhajajo v neki posvečen prostor, kjer se morajo lepo obleči in biti skoncentrirani za težak program. Takšen večer kot v Ljubljani je kratko popotovanje po najlepšem iz glasbenega sveta, čisti užitek pod milim nebom.«

Tanja Jaklič, Eliņa Garanča: »Nikoli ni lahko biti daleč stran od odra«, www.delo.si, 8. 7.

»Kar malce preseneči, kako prijetna in naravna je v pogovoru latvijska mezzosopranistka Eliņa Garanča; kljub temu da je ob Ani Netrebko najbolj iskana operna pevka na svetu, ni v njenem vedenju prav nič samovšečnega. Hkrati se zdi, da ji je povsem jasno, kako se v opernem šovbiznisu streže stvarjem ...«

Ingrid Mager, Diva, ki se ne bo žrtvovala za vsako ceno, Dnevnik, 8. 7.

»Garanča ima izjemno kvaliteten glas, izrazno in barvno izenačen v vseh registrih, pri čemer učinkuje, kot da poje z neverjetno lahkoto. Zgornji register ji zveni, kot da ne poje višin, ampak so te šele nad ekstremnimi toni. Glasovno suvereno obvlada razpon od lahkotne gibkosti do izrazite, a vedno kultivirane dramske gostote. Njene interpretacije so izklesane in izrazno prepričljive. Kar želi in čuti, lahko izrazi z glasom, zato ne potrebuje cenene nastopaškega patosa in 'recitacijskih' efektov, kar sicer pogosto slišimo. Je kot ustvarjena za operni oder. Malo je pevk, ki zmorejo zbuditi pri mladih hrepenenje in pri zrelih nostalgijo, kar pa je bistvo prepričljive interpretacije številnih mezzosopranskih vlog ...

Razpoloženi umetniki so dvignili občinstvo na noge in Garanča se je zahvalila z dvema dodatkoma. Koncert je bil kot prireditev v kontekstu poletnega festivala zadetek v polno.«

Borut Smrekar, Ocenjujemo: Koncert Eliņe Garanče, www.delo.si, 9. 7.

RICHARD WAGNER: LOHENGRIN

NIKŠA BAREZA, dirigent

10. 7., Cankarjev dom

»Kakor koli smo se že v preteklosti pritoževali, da je zadnja leta Richard Wagner poniknil s slovenskih odrov in da so ga tudi v zgodovini slovenskega opernega gledališča bolj malo uprizarjali (in še to zgolj v Ljubljani, v Mariboru ga še niso), je ta vtis po lanskem Wagnerjevem letu malce popravljen. Tudi z odvodni, kot je nocojšnje gostovanje Opere HNK Zagreb z Lohengrinom na Ljubljana Festivalu ter v pričakovanju napovedanega drugega dela tetralogije Nibelungov prstan z gosti iz sanktpeterburškega Mariinskega gledališča.«

Ingrid Mager, Pravljični vitez z labodom, Dnevnik, 10. 9.

»Kako hudo je od sveta oddaljen naš prostor, sta ob gostovanju Zagrebčanov oznanjali napol prazna Gallusova dvorana in odsotnost večine slovenskih z opero povezanih profesionalcev – ti naj bi sicer kot (domnevni) stebri glasbene kulture pripadali duhovni sferi, ki ji Wagnerjeva

hierarhija vrednot namenja vodilno mesto v družbi. Lohengrin je bil pri nas nazadnje uprizorjen leta 1961. Občinstvo, ki ga ni, se je torej 'vzgojilo' v več kot polstoletni praznini. Zanj so odgovorni operni delavci sami in manj kulturna politika. Zelo mi je žal, toda velika večina slovenskih pevcev, pedagogov, dirigentov, režiserjev in umetniških vodij je očitno pomanjkljivo kultivirana, za nameček pa tudi nekolegialna. Opisana drža je bila dvakratno neumestna, saj smo bili od gostov deležni uprizoritvene ravni, kakršne ni v minuli sezoni dosegel skoraj noben slovenski izdelek (še najbolj se ji je približala mariborska Aida) ... Hrvati se ponajbolj z nekaj izjemnimi opernimi dirigenti (legendarni Lovro von Matačić, pred kratkim umrli Berislav Klobučar). Mednje sodi tudi Nikša Bareza, ki je v izvedbi Lohengrina dosegel čistost.«

Jure Dobovišek, O teh, ki niso spoznali ljubezni, Dnevnik, 15. 7.

XVII. MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA

TOMO VRAN, selektor

13.–18. 7., Križanke

»Avtorji so resnično popolnoma svobodni, da vsak tisto, kar začuti v tem času, prenese na platno. Moramo pa se zavedati, da v tem času je Ljubljana, predvsem pa dogajanje v Križankah eno samo veliko mravljišče, nabito z ustvarjalno energijo, kajti tu se srečujejo poleg slikarjev glasbeniki, dirigenti, pevci, igralci, in se potem tudi dostikrat pomešajo, imajo skupne debate, skupne klepete in to avtorje inspirira. Marsikdo je potem prav presenečen in navdušen, in čeprav mogoče pride v Ljubljano z v glavi nekim konceptom, kaj bo naredil, ga velikokrat spremeni in prilagodi temu doživljanju, ki je v Ljubljani. Treba je pa povedati, da je ta likovna kolonija ena redkih, ki je aktualno urbana, večinoma slikarji pri teh kolonijah grejo iz mest na podeželje.« Tomo Vran.

Aleksandra Saška Gruđen, Kaj se bo dogajalo na Mednarodni likovni koloniji, Radio Slovenija 3, ARS, 12. 7.

BORIS BEREZOVSKI

14. 7., Križanke
15. 7., Slovenska filharmonija

»Dva koncerta za klavir na programu enega večera zahtevata od pianista izjemno moč, še posebno, če gre za tehnično tako zahtevna, kot sta Hačaturjanov v Des-duru in tretji Rahmaninov. Boris Berezovski jima je poleg trdnega, a kljub temu v pasažnem kontekstu lahkotnega udarca dodal še veliko mero virtuoznosti in izraza ... V Slovenski filharmoniji, to je bil večer superlativov. Večer, ki ga človek lahko doživi le enkrat na leto. Katarza. Preludij in fuga v C-duru za orgle J. S. Bacha v predelavi F. Liszta za klavir je v resnici donela kot na orglah. Ton Borisa Berezovskega je izjemen. Transparentnost polifonega prepleta v fugi pa je bila tako jasna, da bi teme lahko lovili z rokami. C. Debussy je imel prav, da ni napisal naslovov svojih preludijev, temveč jih je dodal v obliki komentarjev na konec skladb. Virtuoz Berezovski nam jih je naslikal z ognjemetom zvočnih barv, ki jih je metal na platno Debussyjeve glasbe ...

Na svetu je malo pianistov, ki dela F. Liszta igrajo, ne da bi se opazno mučili. Boris Berezovski njegove partiture Etud in Let romanja obvlada kot igračo. V tehnično izjemno zahtevnih pasažah je njegova igra neprisiljena. Seveda je izjemno hitra, včasih res kar preveč vseka. Splošen vtis pa še dobro, da je imel po ljubeznivem dodatku tudi sinočni koncert svoj konec, kajti tudi preveč dobrega škodi.«

Brigita Rovšek, Ra Slovenija 1, 16. 7.

»... Za virtuozu tudi znameniti Koncert za klavir in orkester v d-molu Sergeja Rahmaninova, ki velja za enega najzahtevnejših, ni bil pretrd oreh, da ne bi ob njem v istem večeru zaigral še Hačaturjanovega koncerta in se takoj naslednji dan predstavil tudi s samostojnim recitalom. Čeprav je bil njegov prvi idol Čajkovski in je svoj navdih vseskozi črpal tudi iz ljudske glasbe, lahko Berezovski igra karkoli. In vse brezhibno, poglobljeno, navdihujoče. Njegova klavirska tehnika je tako dovršena, da lahko nanjo povsem pozabi in vse svoje misli usmeri v pripoved, ki je – ne glede na avtorje

ali skladbe v sporedu – čisto njegova, a vsakomur jasna in prepričljiva ...

Veliki pianist je iz vseh skladb (seveda z vsem spoštovanjem do njihovih avtorjev) ustvaril svojo mojstrovino ali bolje: vsaka umetnina zgoraj naštetih mojstrov je pod njegovimi prsti postala večja, širša, globlja. Obenem je dokazal, da so največje umetnine čiste in preproste, ko jih zaigra Berezovski celo na videz lahkotne, a povedne in logične. Vse razprave o tem, kako je treba igrati Chopina ali Debussyja, se ob tem zdijo povsem nepotrebne. Pri njem je vse tako, kot mora biti. Zato igra tega izjemnega interpretu vzbuja v poslušalcu vso prvinskost in strasti do razprata, a ga istočasno navdaja z občutkom toplote, varnosti in miru, že skoraj nirvane.«

Lea Hedžet, Brezhibno, a poglobljeno in navdihujoče, Primorske novice, 18. 7.

»Pripravil je obsežen in zahteven program, kot se 'spodobi' za pianista, čigar ime dobro poznajo na vsaj treh celinah ... Borisa Berezovskega smo doživeli kot izjemnega klavirskega virtuozu, ki ga odlikujejo briljantna prstna tehnika, zmerna uporaba pedala, globoko poznavanje sloga, izjemno fin touche ter posledično barvno bogat in mehek ton, pa tudi odrska prezenca, ki odseva glasbenikovo notranjo zbranost in hkrati sproščenost. Pod njegovimi prsti klavir poje, žubori, lebdi, šumi, zvoni ... O odzivu navdušenih poslušalcev, ki so dosegli še dodatek (Rahmaninova), ni treba izgubljeni besed, zanimivo pa bi bilo izvedeti, kje so bili slovenski pianisti? V (sicer polni) dvorani jih ni bilo več kot pet. Jih ne zanima, kako igra eden izmed najboljših pianistov našega časa?«

Tomaž Gržeta, Sproščenost suverenosti, Pogledi, 6. 8.

MARÍA PAGÉS

16. 7., Križanke

»Ljubljano imam rada, še pomembneje je, da Ljubljana ljubi mene, v Ljubljani se počutim kot doma, resnično kot doma. Čutim sproščenost ljudi, ki jih srečujem, začuti

se življenjska radost. To je prijeten občutek, ki ga redko doživiš po drugih mestih, kjer so največkrat prisotne napetosti v ljudeh in zraku. V Ljubljani pa je povsem drugače, je občutek sproščenega vzdušja, zato rada zaidem v mestno središče, za kaj več pa že zmanjka časa.« María Pagés.

Daliborka Podboj, Na kavi s svetovno zvezdo flamenka, umetnico Marío Pagés, www.paradaplesa.si, 16. 7.

»María Pagés je tudi letos napolnila največjo dvorano Križank. Koreografinja nenehno išče nove oblike prepleta sodobnega plesa in flamenka.«
María Pagés: »Na nekem sprejemu se nas je srečalo več prijateljev, med njimi Pedro Almodovar, Alicia Moreno z ministrstva za kulturo in Mihail Barišnikov. Povabil me je v New York, v svoj umetniški center. Želel je, da razvijem projekt, ki bi me opredelil kot žensko in umetnico, in da naj malo pozabim na svoj ansambel. Hotel je, da mislim nase in to tudi udejanim. Za Avtoportret sem izbrala pot, ki me opredeljuje osebnostno, ustvarjalno, vplivnostno in konceptualno. Umetnost ni le užitek, ampak je umetnost takrat, ko izraža čustva.«

Tina Šrot, TV Slovenija 1, Poletna scena, 16. 7.

»V novi večerni preobleki in v novi odrski luči pred ogledalom in ob zvokih lastne melodije María Pagés izlušči iz sebe svoj novi jaz, telo se zvija, roke grabijo, besede letijo, ko zadoni krik olajšanja ... Okvirji se dvigajo, za njimi pa nastopijo trenutki sodobnejših plesnih prijemov flamenka, ko strune violine mehčajo dušo, María Pagés pa vihra skupaj s plesno skupino ob spremljavi glasbenikov in čutnih pevcev v novi dinamični koreografskih spleto ter prostorskih formacij. Ljubljana je ta večer odprtih rok znova sprejela špansko umetnico, saj njen čuten plesni žar, ki se gradi in dopolnjuje ob odličnih glasbenikih, pevcih in v koreografskem spletu njene plesne skupine, nikakor ni samo odrska poslikava, je resnično enkratno in živo doživetje, ki ves čas izvira iz ustvarjalnega potenciala umetnice.«

Daliborka Podboj, Velika predstava velike umetnice Maríe Pagés, www.paradaplesa.si, 29. 7.

TRIO BRAHMS, MOSKVA

17. 7., Križevniška cerkev, Križanke

»Nagrajenci več mednarodnih tekmovalj v kategoriji komorne glasbe, ki skupaj muzicirajo že nad dvajset let, so predstavili kombinacijo klasičnega klavirskega tria in priredb, ko namesto violine nastopa klarinet. Tako smo dobili dve možni kombinaciji, obe uspešni!«

Marijan Zlobec, Trio Brahms med plahostjo in smelostjo, www.delo.si, 18. 7.

GALA BALETNI VEČER SVETOVNIH ZVEZD

21. 7., Križanke

»Na odru Križank smo lahko v živo videli plesati primabalerine in prvake državnih baletov iz Nizozemske, Nemčije, Norveške, Avstrije, Estonije in kar treh največjih ruskih baletnih gledališč, tudi gledališč Bolšoj in Mariinski, nespornih zgodovinskih baletnih avtoritet. Doživetje nastopa nosilcev repertoarja tako pomembnih baletnih hiš je za slovenskega gledalca vsekakor dar in vrednota ... Zlasti Correa in Tamazlacaru sta poleg tehnične dovršenosti in virtuoznega briljiranja pokazala resnično umetniško nadgradnjo svojih vlog in navdušila z energijo in srčnosti polnim nastopom in odrskim razdajanjem. In prav slednje je tisto, kar plesalca in njegovo umetnost še vedno najbolj določa in osmišlja. Pa tudi nas, ki sedimo v dvorani. Pri izvedbi Gala baletnega večera gre vsekakor pohvaliti sodelovanje s simfoničnim orkestrom, saj tovrstni baletni koncerti zaradi finančne plati takšnega sodelovanja največkrat potekajo brez žive glasbe, ki pa ustvari popolnoma drugačno pokrajino doživljanja in ob prestopanju iz enega baletnega konteksta v drugega odigra tudi dramaturško povezovalno vlogo.«

Tanja Pavlič, Radio Slovenija 3, ARS, 23. 7.

»Tokrat družabni teden začinjamo na Ljubljana Festivalu, na gala baletnem večeru. Primabalerine in baletni prvaki, po večini ruskega rodu, so do zadnjega kotička napolnili poletno gledališče in v skoraj treh urah uprizorili dih jemajočo predstavo.«

Sandi Prosen, POP TV, POP IN, 27. 7.

SIMFONIČNI ORKESTER QINGDAO

ZHANG GUOYONG, dirigent

22. 7., Križanke

»Ko se bodo nočjo na 62. Ljubljana Festivalu slovenskemu občinstvu predstavili glasbeniki simfoničnega orkestra iz Qingdao, bo njihov program vseboval veliko več kitajske glasbene zgodovine, kakor je bo mogoče slišati z 'golim' ušesom. To bo kolaž tradicionalnih ritmov in filmskih melodij, ob prisotnosti Čajkovskega in njegovega Italijanskega kaprica, op. 45, bo ta relativno mlad orkester, ki je nastal pred devetimi leti, pokazal, koliko razume evropsko glasbeno fantazijo, ki je nastala prav v času, ko si je resna glasba začela utirati pot tudi h kitajskemu občinstvu zunaj cesarske palače ...

Na Kitajskem je glasba že dolgo svobodna, izpuščena iz ujetništva Maove velike kulturne revolucije in strastno sprejeta v srcih kitajskih glasbenikov in ljubiteljev. Okoli sto milijonov kitajskih otrok se uči igrati na katerega od inštrumentov. Čeprav dejstvo, da je Kitajska največja proizvajalka klavirjev in violin, samo po sebi ne pomeni, da v tej državi tudi dobro igrajo, slikovito govori o prisotnosti tonov in melodij, katerih delček bo v Ljubljano prinesel Simfonični orkester Qingdao.«

Zorana Baković, Na Kitajskem je glasba že dolgo svobodna, Delo, 22. 7.

»Na splošno so orkester ves večer odlikovale izjemna enotnost posameznih sekcij, osupljiva zmožnost hitrih dinamičnih preskokov iz najtišjega pianisima v bučeči fortissimo in obrnjeno ter odlična menjava tempov. Dirigent Zhang Guoyong je orkester čez koncertni spored vodil nadvse mirno, zbrano, brez odvečnih gibov, a z natančno in odločno odmerjenimi znaki ...

Kot solist je nastopil Nie Jianpeng, ki študira na Visoki šoli za glasbo in gledališče v Hamburgu. V koncertu je pokazal vso svojo nadarjenost. Njegova tehnika igranja je odlična, je interpretativno prepričljiv in muzikalno dozorel glasbenik. Orkester, pravzaprav samo godalna in tolkalna sekcija, je vlogo spremljevalnega ansambla opravil z odliko ....

Mimogrede, ob koncu uspešnega koncerta, ko so poslušalci po dodatku nagradili orkester z novim bučnim ploskanjem, se je na obraz koncertne mojstrice prikrdel prijazen nasmeh. Preostali člani orkestra pa so s strogimi, resnimi pogledi opazovali občinstvo. Glasba je zanje precej resna zadeva.«

Andrej Bedjanič, Radio Slovenija 3, ARS, 30. 7.

ZBOR MIHAIL IVANOVIČ GLINKA IZ SANKT PETERBURGA

VLADISLAV ČERNUŠENKO, dirigent

23. 7., Slovenska filharmonija
24. 7., dvorišče minoritskega samostana na Ptuj
26. 7., dvorana Vitranc, Kranjska Gora

»... v zboru so naravnost odlični, mogočni glasovi, ki vedno znova prepričajo tudi naše občinstvo.«

Brigita Rovšek, Radio Slovenija 3, ARS, 30. 7.

»Posebno doživetje na Ljubljana Festivalu: ponovno gostovanje Zbora Mihail Ivanovič Glinka iz Sankt Peterburga ... Ljubitelji zborovskega petja so njihove pretekłe koncerte vedno lepo sprejeli, tokrat pa so, vsaj na prvem koncertu v Ljubljani, svoj koncertni program še bolj aktualizirali in prvič zunaj Rusije izvedli celovečerni koncert Zvonjenje (1982), zborovsko simfonijo za soliste, pripovedovalca, tolkala in oboo Valerija Aleksandroviča Gavrilina (1939–1999) ... Nagovor dirigenta Vladislava Černušenka in zahvala Festivalu Ljubljana za povabilo in topel sprejem prav te kompozicije na koncu koncerta daje misliti, kako težko se je uveljaviti zunaj svojega kulturnega okolja s čim za tuje občinstvo povsem novim in neznanim. A morajo

festivali delovati ravno v tej smeri, sicer sodobne ustvarjalnosti ne bo in s tem ne izvirne ter nove kulture.«

Marijan Zlobec, Zbor Mihail Ivanovič Glinka s celovečernim Zvonjenjem, www.delo.si, 24. 7.

FILHARMONIJA GLEDALIŠČA TEATRO REGIO TORINO

ANDRES MUSTONEN, dirigent

Posebna gostja: **Sofija Gubajdulina**

24. 7., Slovenska filharmonija

»V okviru 62. Ljubljana Festivala so v četrtek zvečer v Slovenski filharmoniji prvič v Sloveniji izvedli skladbo Warum? (Zakaj?) za flavto, klarinet in godalni orkester sodobne ruske skladateljice Sofije Gubajdulina. Njeno novo delo, nastalo tudi po naročilu ljubljanskega festivala, je bilo pred tem izvedeno dvakrat, obkrat v Italiji ... Dvainosemdesetletna skladateljica, ki se je udeležila koncerta, je bila nad izvedbo vidno zadovoljna, prav tako poslušalci, zaradi katerih se je morala dvakrat povzpeti na oder.«

Sofija Gubajdulina: Umetnik mora vztrajati na lastni poti, STA, 25. 7.

»Andres Mustonen se je v interpretaciji Zakaj? izkazal kot veliko bolj študiozen, sugestiven, natančen in k celovitosti novega dela stremeč poustvarjalec ... Pokazal je, kako je treba pristopiti k novim sodobnim delom: spoštljivo in natančno, do detajla, še najraje tako, da sodeluje z avtorjem, tu s Sofijo Gubajdulino. Zakaj? je dvorana Slovenske filharmonije z odlično akustiko ponudila pravo razkošje zvoka; če rečemo, da se je uvodni unisono zil ali ponovil na koncu, vmes pa se je dogajala vsa zgodba, vse življenje, vsa glasba Sofije Gubajduline, ne bi pretiravali.«

Marijan Zlobec, Sofija Gubajdulina premagala samega Bacha, Delo, 26. 7.

»Ruska skladateljica tatarskih korenin Sofija Gubajdulina je bila v mladosti deležna spodbud in moralne podpore velikega Šostakoviča. Več desetletij je brusila svoj glasbeni izraz, v njem razvijala močno vsebinsko

simboliko, v glasbo skrita duhovna sporočila, vselej pa tudi posebno občutljivo zvočnost. Sama pravi, da je poleg Šostakoviča nanjo najbolj vplival tudi A. Webern, in četudi v njeni glasbi ni videti njenega vpliva, sta ji prav ta skladatelja dala najpomembnejši nauk. Namreč, da mora biti skladatelj popolnoma zvest sebi.«

Sofija Gubajdulina: »Vprašanje warum oz. v prevodu zakaj je večno vprašanje, ki si ga na svoji življenjski poti vseskozi zastavljamo. Zakaj smo rojeni, kaj je smisel našega življenja ter predvsem kam nas vodi pot našega življenja. Vprašanje zakaj je zmeraj vznemirjalo in še zmeraj vznemirja pisatelje, pesnike, glasbenike ter ostale umetnike po vsem svetu ... Sem mnenja, da bo človeštvo še naprej iskalo odgovore na ta vprašanja, kajti več kot vemo, bolje in lažje razumemo, da vemo premalo. Zame osebno so zelo pomembna vprašanja od kod bolečina, zakaj bolečina, zakaj boli. Mislim, da lahko samo skozi glasbo izrazimo vznemirjenje človekovega srca in duha, ter mu na ta način omogočimo, da to vznemirjenje tudi izrazi ... Mislim, da je vprašanje zakaj zelo aktualno tudi v današnjem času in za današnjega človeka, ki mu niti vsa tehnologija in znanost ter dostop do vseh možnih informacij ne moreta dati odgovora na bistveno vprašanje zakaj.«

Primož Trdan, Radio Slovenija 3, ARS, 30. 7.

»Imenujejo se Filharmonija 900 gledališča Teatro Regio di Torino in občinstvo v dvorani Slovenske filharmonije jih je pozdravilo, kot si zaslužijo: z ovacijami. Pred nastopom in po tem, ko so potihnile zadnje note skladbe genija Bacha. A navdušenje po Bachovih baročnih himnah se, njegovi večnosti navkljub, ne more primerjati s srčnim, hja, kar bliskajočim se vzdušjem, ko je prišla na oder posebna gostja koncerta, v Rusiji rojena skladateljica Sofia Asgatovna Gubaidulina, njen koncert za flavto, klarinet in godala Zakaj? Čemu? S čim? (The Unasked answer) ali, z drugimi besedami, Nevprašani odgovori so namreč odigrali na koncu. Dvainosemdesetletna skladateljica, ki ima v svetovni glasbeni zgodovini posebno mesto, je bila nad sprejemom občinstva, cvetjem in čestitkami kakopak navdušena in tudi objem italijanske veleposlanice v Sloveniji Rosselle Franchini Sherifis (na koncert je pripeljala moža in prijateljico iz Trsta) ji je dobro del. In

morda, morda se je med poslušanjem brezhibne izvedbe izjemnega koncerta zablistalo. Morda pa bi lahko na vprašanja o življenju začeli dobivati prave odgovore – če bi znali postavljati prava vprašanja.«

Vito Tofaj, Slavospev Sofii, Jana, 5. 8.

PASIÓN

STEFAN MILENKOVIĆ, violina
MARKO HATLAK, harmonika

28. 7., Križanke

»Violine nikoli ni populariziral na tak način kot Vanessa Mae ali David Garrett. Zakaj? Zame je pomembno, da sem iskren sam pred seboj in da je to, kar počnem, avtentično. Če je to všečno širši publikli in tudi komercialno, nič narobe, a to ni moj cilj.«

Damijan Vinter, Čudežni vagabund z violino, Finance Weekend, 23. 7.

»... Stefan Milenković je nase opozoril pred skoraj tremi desetletji kot čudežni deček na violini in pri komaj 10 letih igral takratnemu predsedniku ZDA Ronaldu Reaganu. Sodeluje z vrhunskimi orkestri in dirigenti, poučuje, sodeloval pa je celo s pop rock zasedbo Gorillas.«
Stefan Milenković: »Moj prvi stik je bil s plesom, prevzel me je. Obseden sem postal s tangom, s to vrsto sporazumevanja in izmenjave energije. Pol leta sem neprestano plesal, na vsaki milongi, od začetka do konca, z vsako. Obseden sem bil s tem, očaral me je. Potem pa sem spoznal, da moram to glasbo tudi igrati, ne le plesati nanjo. Tako je nastala zamisel za projekt.«

Tina Šrot, TV Slovenija, Poletna scena, 28. 7.

»Tistim, ki jih od večera kulture ni odgnalo muhasto vreme, prej aprilsko kot julijsko, je bilov ljubljanskih Križankah kljub nizkim temperaturam pošteno vroče. Poleg glasbenih presežkov, ki jih je ponudil koncert Pasión s srbskim violinistom Stefanom Milenkovićem, harmonikarjem Markom Hatlakom in vokalistko Ano Bezjak, jih je ogrel eden najbolj čutnih plesov na planetu, argentinski tango v izvedbi Blaža Bertonclja in Andreje Podlogar.

Navdušenje gledalcev, med katerimi ni manjkalo znanih obrazov, je spodbudilo razigranost umetnikov: slavni virtuoz na violini Milenković se je ob argentinskih ritmih celo tako razvnel, da je zaplesal še sam! Z dejanjem je privlačni mladenič navdušil zlasti ženski del občinstva, ki mu je za odlični plesni nastop podarilo bučen aplavz.«

Andrej Predin, Slavni violinist zaplesal na koncertu, Nedeljske novice, 3. 8.

»Ocena: vroči tango!«

Nejc Simšič, Oh, ta strastni tango, Nova, 4. 8.

»Le kdo še ni slišal za slavnega violinista Stefana Milenkovića, čudežnega dečka iz Beograda, ki je svojo izjemno kariero začel pri rosnih petih letih in kmalu zatem osvojil svet? Genialni glasbenik je do zadnjega kotička napolnil Poletno gledališče Križank, kjer so številni ljubitelji glasbe mrazu navkljub nadvse uživali v zvokih njegove violine. A to še ni vse: na harmoniki se mu je pridružil odlični Marko Hatlak, Luka Herman Gaiser je prijel za kontrabas, Marko Črnčec pa sedel za klavir in ostali smo odprtih ust. A pravo presenečenje je šele sledilo: ko sta svoj vložek odplesala mojstra tanga Blaž Bertoncelj in Andreja Podlogar, je svoje tangove korake pokazal še Milenković in tako dokazal, kar rad poudarja: da je violina sicer v središču njegovega življenja, ni pa edina stvar, ki jo obvlada.«

Petra Kancler, Presenetljivo strastno, Obrazi, 14. 8.

MARTIN BELIČ, flavta
IVAN FERČIČ, klavir

30. 7., Križevniška cerkev, Križanke

»Slovenci imamo veliko odličnih umetnikov, ki delujejo tudi zunaj meja domovine. Mednje sodi tudi mladi in nadarjeni slovenski flautist Martin Belič (letnik 1981), čigar glasbeno delovanje je razpeto med Slovenijo in Nemčijo. Od leta 2007 je stalni član Münchenskih filharmonikov kot drugi flautist. Martinova kariera je prava zgodba o uspehu. Že zelo zgodaj se je navdušil nad flavto, z odliko je pri Ireni Grafenauer diplomiral in magistriral na slovitom

Mozarteumu v Salzburgu. Prejel je številne nagrade in sodeloval z različnimi orkestri. Ljubitelji klasične glasbe so pred nedavnim uživali v Martinovem nastopu, ki so ga pripravili pod okriljem Festivala Ljubljana.«

Poslastica za ljubitelje klasike, Lady, 6. 8.

TRIO BRAHMS, DUNAJ

4. 8., Križevniška cerkev, Križanke

»Mislim, da smo s koncertom klavirskega Tria Brahms dobili prvi višek komorne glasbe letošnjega Festivala. Docela napolnjena cerkev, zunaj je ostalo kar nekaj ljudi brez vstopnic, je sprejela ta v Ljubljani redko slišani klavirski trio zelo naklonjeno ... Trio Brahms lahko ocenimo samo v superlativih, interpretiral nam je dva velika dunajska klasika, Beethovna in Haydna.«

Lovro Sodja, Žahtni klavirski trio Brahms z Dunaja, Novice, 8. 8.

VINCENTE CAMPOS, trobenta
RUBEN SIMEO, trobenta
MARIALUISA VENEZIANO, orgle

5. 8., Slovenska filharmonija

»Glasbena zasedba bo obiskovalce popeljala v svet baročne in romantične glasbe.«

STA, D. C., V Ljubljani danes baročna in romantična glasba, www.siol.net, 5. 8.

KONCERT OB 30-LETNICI DELOVANJA ZORANA MITEVA

6. 8., Križevniška cerkev, Križanke

»Nocoj bo s koncertom v Križevniški cerkvi v sklopu Ljubljana Festivala fagotist Zoran Mitev zaznamoval svoje tridesetletno glasbeno ustvarjanje. Ob tej priložnosti je združil mlade glasbenike, s katerimi bo v kvartetu

predstavil nekatera dela, ki veljajo za najlepšo literaturo za ta pihalni inštrument. Predstavili bodo repertoar, ki je sestavljen iz evergreenov za fagot. To so najlepše in največkrat izvajane skladbe za fagot, ki so zanimive za poslušalce in izvajalce,' je povedal.«

Tina Lesničar, Življenje z najlepšim tenorskim inštrumentom, Delo, 6. 8.

»V uvodu sredinega koncerta je fagotist Zoran Mitev ob lepo uravnoteženi spremjavi pianistke Nataše Šarčević predstavil Saint Saënsovo Sonato za fagot in klavir v G-duru, op. 168, v kateri je zbudil pozornost s svojim žametno zaokroženim tembrom fagota in poetično zaokroženim fraziranjem. Zajetno mero izrazne zanosnosti je za tem ponudila izvedba tri-stavčnega Tria za oboo, fagot in klavir F. Poulenca ... Prezentacija skladbe je, kot celota, prepričala prisotno občinstvo s svojim lepo zaokroženim izraznim lokom in zlasti v sklepnem stavku z vneseno virtuoznostjo. Prvi del recitala je fagotist Zoran Mitev zaokrožil z izvedbo 6-delne stvaritve za fagot solo z naslovom S pomočjo fagota izpod peresa leta 2001 preminulega avstrijskega ustvarjalca W. Pirchnerja. Avtor je v svojem opusu s posrečeno roko prepletal elemente resne in zabavne glasbe, pa tudi konvencionalnega in modernističnega kompozicijskega glasbenega jezika. Poleg tega na tokratnem koncertu predstavljena skladba predpostavlja, da premore izvajalec izjemno tehnično znanje, prefinjen občutek za raznotere slogovne posebnosti in zaodrsko prezentacijo ter ne nazadnje subtilno občutje za notranjo izraznost, da vse omenjene prvine povezuje v logično muzikalno celoto. Brez dvoma je tokrat to fagotistu Mitevu z odlično muzikalnostjo uspelo zaviheteti v prepričljiv izrazni lok.«

Pavel Merljak, Radio Slovenija 3, ARS, 13. 8.

MI HA IŠ – KDO SI ČLOVEK?

7. 8., Križevniška cerkev, Križanke

»Priljubljena igralka ljubljanske Drame Polona Vetrin in Saša Tabaković sta se po uspešnih in polnih predstavah v Cankarjevem domu lotila zavzeti še Križevniško cerkev

v Plečnikovih Križankah. In to jima je, seveda, s pomočjo odličnih glasbenikov tudi uspelo, saj je bila njuna glasbeno-gledališka predstava Mi Ha Iš razprodana že nekaj dni prej. Z lepoto klezmerskih in sefardskih pesmi sta obiskovalcem s pesmijo in duhovitimi anekdotami predstavila nekaj najlepših judovskih običajev.«

Nejc Simšič, Nova, Razprodana Polona in Saša, 11. 8.

SAŠA DEJANOVIĆ, kitara

11. 8., Križevniška cerkev, Križanke

»'Odličen glasbenik, lep ton, izpopolnjena tehnika, nedvomno izjemen glasbenik,' je le nekaj pohval, ki jih za svoje izvedbe prejema hrvaški virtuoz, ki ga nekateri glasbeni poznavalci štejejo za naslednika legendarnega španskega kitarista Andresa Segovie.«

Lep ton in izpopolnjena tehnika, Dnevnik, 11. 8.

MUSMA

OKROGLA MIZA IN KONCERT PIHALNEGA KVINTETA FIATI ASSOCIATI

12. 8., Križanke

»Na 62. Ljubljana Festival se je ponovno vrnila MusMA, mednarodni projekt z že zavidljivo razsežnostjo, z udeležbami slovenskih skladateljev, z izvajanjem njihovih del ... Tema letošnjega ustvarjanja – voda – je morda sama po sebi manj mikavna, čeprav bi skozi zgodovino našli kar precej tehničnih kompozicij, v katerih se voda pokaže kot vsaj en segment celote. Kaj je voda, je v svoji kompoziciji Stanja vode za pihalni kvintet še najbolj prepričljivo uspel prikazati v Ljubljani prisotni japonski skladatelj Meitaro Takahaši. Po njegovem skladateljskem prepričanju se da z glasbenimi sredstvi, tu s pihali, izraziti vse, kar voda v bistvu je, to pa je v širih agregatnih stanjih: trdem, tekočem, plinastem in plazemskem. Tako je nastala sedemstavčna kompozicija s tremi prehajanji med stanji ali oblikami vode (topljenje, uparjanje,

ionizacija) ... Skladatelj ve, da v tem kontekstu mimetične funkcije zvoka, ki bi 'ilustrirala' vodo, ni oziroma ni možna. In vendar je ustvaril prepričljivo dinamično podobo, nekakšno zvočno razvojno valovanje, ki temelji tako na iskanju zvočnih kombinacij znotraj kvinteta kot značilnosti in možnosti posameznega inštrumenta. Podoben miselni, morda nekoliko skrajšan in oblikovno-vsebno lažji koncept je pokazal prav tako v Ljubljani prisotni poljski skladatelj Mikolaj Majkusiak s trodelno kompozicijo Concerto in Air I, Concerto in Air II in Concerto in Air III, le da je tu šlo bolj za združevanje skladateljskih in pomorščakovih izkušenj na zvočni podlagi, bi lahko rekli. ... naš Jani Golob je v Potoku za pihalni kvintet ostal nekako bolj tradicionalističen, pokrajinski, zvočno manj drzen in posledično manj iznajdljiv. Pihalni kvintet Fiati associati je vsa dela izvedel odlično, naštudirano in z dolžnim spoštovanjem do noviteta in ne nazadnje prisotnih kar treh skladateljev!«

Marijan Zlobec, MusMA s skladbami na temo vode, www.delo.si, 13. 8.

BORIS BIZJAK, flavta SIMON LANE, klavir

13. 8., Križevniška cerkev, Križanke

»... Povsem onkraj pojma izvajalske tehnike in z njo povezanih morebitnih ovir pa se je vzpel zmagoslavni večer flavtista Borisa Bizjaka in njegovega pianističnega partnerja Simona Lana. Spet priznanje: za omenjenega slovenskega glasbenika (živi v Londonu) do obravnavanega koncerta sploh nisem vedel. Festivalov 'šok' je bil tokrat pozitiven ... In če se je spored nagibal v bližino ekshibicionizma že zaradi skrajne težavnosti oziroma virtuoznosti vseh štirih predstavljenih skladb, je postal z izvajalcema dogodek neslutene muzikalnega sporočila. Bizjakovo izhodišče je enakomeren, snopast, čist, dinamično stopnjevit (v nižji legi tudi pastozen) ton z decentnim, nikoli podaljšanim vibratom. Vse drugo sta nam dala glasbenika z izživetostjo glasbene fakture in oblike – slišali smo občutljivo artikuliranega Bacha, karakterno raznolikega in pomenljivo pevnega Schuberta

(Variacije na temo Uvele rože), tematsko oziroma ritmično izklesanega in divje stopnjevanega Prokofjeva ter briljantnega Borna (Fantazija Carmen, z zapeljivo mero čutne pevske teatralnosti).«

Jure Dobovišek, Valovanje poustvarjalnega nemira, Dnevnik, 16. 8.

KATJA SINKOVIČ, klavir

14. 8., Viteška dvorana, Križanke

»Pohvaliti velja pianistkino izbiro skladbe J. Matičiča, ki sodi med največje slovenske skladatelje. Prepogosto se namreč zdi, da na domačih odrih zanemarjamo slovensko glasbo, zato je bila izvedba Matičičeve Etude več kot dobrodošla ... V drugem delu koncerta je Katja Sinkovič izvedla eno najveličastnejših klavirskih del 19. stoletja, Sonato za klavir v h-molu F. Liszta, s čimer je celotni koncertni dogodek povezala v logično celoto. Liszt je namreč sonato posvetil R. Schumannu kot odgovor na to, da je Schumann Lisztu posvetil Fantazijo v C-duru. Že kmalu po nastanku je skladba vzbudila pozornost, še posebej zaradi oblikovne zasnove, saj ni napisana v klasični obliki sonatnega cikla, temveč v enem samem oblikovno zelo kompleksnem stavku. Pianistka nas je popeljala po brzicah občutij, od strašljive uvodne melodije, glavne teme, do najtišjih odtenkov klavirskega zvena in nato spet v divje, skoraj demonsko ozračje, s katerim je ta sonata prežeta.«

Marko Šetinc, Radio Slovenija 3, ARS, 20. 8.

EVITA, muzikal

TIM RICE, besedilo
ANDREW LLOYD WEBER, glasba
Mykal Rand, koreografija in režija

18.–22. 8., Križanke

»Evita ostaja za Randa eden najboljših muzikalov priznanega angleškega tima: 'Zasnova in glasba sta fascinantna.' Hkrati mu je projekt podobno kot predlanski Jesus Christ Superstar pomenil izziv zaradi

dramske dimenzije. 'Ostali smo zvesti izvorni postavitvi in nismo želeli ničesar dodajati. Pa vendar smo hoteli več kot le povedati njeno zgodbo.' Zato je ob treh protagonistih poudaril dimenzijo ljudstva, Evitinih podpornikov in nasprotnikov. 'Nastopajoči morajo gledalca prepričati ter v njem prebuditi domišljijo, da se znajde na ulicah Buenos Airesa.'«

Damijan Vinter, Čaščena in osovražena Evita, Finance Weekend, 18. 8.

»Kot pravi Rand, predstavlja gostovanje v ambientu poletnega gledališča v Križankah poseben izziv, vendar se vsako leto z veseljem vrne. 'Ko smo prvo leto prišli sem z muzikalom Lasje, si nismo mogli niti predstavljati, kako nas bo občinstvo sprejelo. Nikoli prej še nisem bil tukaj, nisem vedel, kako dobro ljudje razumejo angleško, in niti sanjalo se mi ni, ali bo predstava gledalcem sploh všeč. Toda njihov odziv nas je pustil brez besed, saj zasedbi z dolgotrajnim aplavzom sploh niso pustili, da zapusti oder. Bilo je izjemno,' se spominja Rand.«

Maja Vojska, Ženska, za katero je jokala država, Dnevnik, 18. 8.

»Evita Perón je imela ob koncu 40. let prejšnjega stoletja odločilni vpliv v argentinski vladi. No, in iz tistega obdobja je njena misel, da je, navajam, 'ena igralka v vladi dovolj'. Kaj, moških igralcev je pa lahko več?«

Igor E. Bergant, TV Slovenija, Odmevi, 18. 8.

»Nadvse talentirane pevce in plesalce iz londonskega West Enda je za ljubljansko predstavitev pripravil koreograf in režiser Mykal Rand. Slovenski publikli se je Rand prikupil že pred tremi leti, ko je v Križanke pripeljal ljubzenski rock muzikal Hair ... In kaj tako uspešnega koreografa in scenarista žene, da se vedno znova vrača v Ljubljano? Pravi, da se mu že sam festival zdi fantastičen. Hkrati pa trdi, da tudi zato, ker ga vedno znova preseneti izjemno pozitiven odziv slovenskega občinstva in ker je prizorišče Križank še kako primerno za postavitev muzikala.«

Alma Čelik, Radio Slovenija, ARS, 19. 8.

»Muzikal Evita je eden od vrhuncev letošnjega Festivala Ljubljana. Sinočnja prva uprizoritev od petih je v prestolnico prinesla londonsko ljubezen do muzikala, ki so jo začutili seveda tudi obiskovalci. A odrska zgodba je zahtevnejša od filmke, čeprav sta jo pred leti visoko na hollywoodsko nebo ponesla Madonna in Antonio Banderas.«

»Naše Križanke so se spremenile v londonski West End in ponudile težko pričakovano predstavo poletja – muzikal Evita.«

Polona Zoja Jambrek in Mateja Ropoša, POP TV, POP IN, 19. 8.

»Nova angleška postavitev ostaja zvesta originalu. Besedne pripovedi skorajda ni, dogajanje povezuje Che. Pesem sledi pesmi, ob že omenjenih je še veliko prijetnih motivov; glasba pa je osnova tudi za ples. Izvajalci so dobri ... Kakovostna uprizoritev in prijetna predstava sta tudi tokrat prepričali številno občinstvo.«

Breda Pahor, Kako je mlada ambiciozna Eva za Argentinec postala sveta Evita, Primorski dnevnik, 20. 8.

»Muzikal je visoko profesionalizirana glasbeno-gledališka zvrst s svojimi zakonitostmi. Spektakelske razsežnosti, zahtevna tehnična plat uprizoritve, visoka obrtna raven izvedbe in ustrezno usposobljeni izvajalci ter posledično velika finančna zahtevnost projektov so le nekatere splošne značilnosti tovrstne produkcije. Evita Andrewa Lloyda Webbra na besedilo Tima Ricea se je že zdavnaj uvrstila med klasike svojega žanra. Predstavo na letošnjem Festivalu sta zgledno pripravili produkcijski hiši Bronowski in Tarento iz Londona. Proračun festivalske produkcije se, razumljivo, ne more primerjati s tistim za predstave na West Endu, ..., zato tudi primerjava videnega s predstavami na West Endu ni umestna ... Muzikal je pri nas premalo prisotna zvrst, zato so produkcije Festivala še kako dobrodošle in prav tako sodelovanje s tujimi producenti in umetniškimi ekipami, saj doma nimamo ustreznega kadrovskega potenciala. Predstava 21. avgusta se je zaradi močnega naliva, v katerem je zalilo orkester, začela z enourno zamudo. Težkih okoliščin pri izvedbi ni bilo opaziti. Izvajalci namreč prihajajo iz sveta, v katerem sta profesionalnost

zasnove in izvedbe predstav samoumeven imperativ (in orkestrski sindikalisti ne grozijo z odpovedjo predstave že ob prvi nevšečnosti). Pa tudi iz sveta, v katerem cenijo znanje in zato slaba obrt ne more biti 'umetniško iskanje', režijski kiksi 'svojska avtorska poetika' ali nenaravna igra 'umetniški izraz' ..., skratka, iz sveta, od katerega bi se lahko veliko naučili, če bi se, seveda, želeli.«

Borut Smrekar, Ocenjujemo, Delo, 22. 8.

KONCERT SAMOSPEVOV OB 80-LETNICI LOJZETA LEBIČA

MARTINA ZADRO, sopran
JOŽE VIDIC, bariton

23. 8., Viteška dvorana, Križanke

»Lojze Lebič je ključna osebnost slovenskega kulturnega sveta, velik humanist, pronicljiv mislec, intelektualec in kritični opazovalec vsega, kar se dogaja okrog nas. Ter predvsem, poglobljen in prodoren umetnik ... Po intenzivnem in kritičnem soočenju s sodobnimi kompozicijskimi težnjami si je izoblikoval osebno govorico, ki je razpeeta med zvočno silovitostjo ter emotivno zadržanostjo, svetovljansko modernostjo in občutljivostjo za dediščino preteklih kultur in civilizacij.«

Alenka Resman Langus, Radio Slovenija 3, ARS, 22. 8.

»Naša pevska gosta sta se podala na zahtevno pot izmenjajočega nastopanja, kot da bi bila v duetu ali da bi prevzela izpovedno funkcijo javnega 'zagovora' pred tribunalom pazljivega občinstva. Oba sta bila odlična, prav tako klavirska spremljava z razdelitvijo obeh klavirjev v navzkrižni par.«

Marijan Zlobec, Lojze Lebič v družbi Huga Wolfa, www.delo.si, 25. 8.

PAUL BADURA-SKODA, ROSTISLAV KRIMER, klavirski duo

24. 8., Viteška dvorana, Križanke

»Velika pianistična skladateljca, kot sta bila tako Mozart kot Schubert, vedno zahtevata najboljše interprete. Tokrat smo uživali v duu, ki je nudil obilo pianističnega užitka, ker smo začutili tako rekoč zgodovinsko osebnost avstrijskega profesorja v sožitju s pianističnim podmladkom že izpričanih mednarodnih kvalitēt.«

Marijan Zlobec, Paul Badura-Skoda v klavirskem duu, www.delo.si, 26. 8.

ANSAMBL ZA SODOBNO GLASBO MD7

25. 8., Viteška dvorana, Križanke

»Tradicionalni, že deseti koncert Ansambla za sodobno glasbo MD7 na Ljubljana Festivalu v Viteški dvorani Križank ni pritegnil velikega števila obiskovalcev, pravzaprav sta oba koncerta, še v okviru MusMA v Križevniški cerkvi, ostala neodmevna, čeprav sta oba imela na odru največ 'živih' skladateljjev. Ta vidik ali to dejstvo marsikaj pove že samo po sebi. Slovenski skladatelji nimajo svojega profesionalnega zaledja, ne prijateljev ne spremljevalcev, ne študentov glasbe ne muzikologov, ki bi jih sodobna ustvarjalnost zanimala, ne predstavnikov številnih glasbenih ustanov, ne televizije ne kritike. Skorajda se je zdelo, kot da so nekako 'kaznovani', ker so nekaj glasbenega napisali. To v drugih, bolj razvitih in prebujenih glasbenih okoljih ni slučaj. V Salzburgu so vsi koncerti, kjer se izvaja sodobna glasba, ravno tako polni kot vse ostale prireditve ... Hvala dirigentu Stevenu Loyu, ki je vse skladbe naštudiral in profesionalno izvedel. To pa!«

Marijan Zlobec, Koncert MD7 ostal pri znani »slovenski žalosti«, www.delo.si, 27. 8.

VLADO KRESLIN

Gostje: **pihalni orkester Big Band NOVA**

26. 8., Križanke

»Že 23 let zapored prihajajo in odhajajo zadovoljni obrazi in zdí se, da je Vlado Kreslin večen.«

Jerca Zupan, Planet TV, Danes, 27. 8.

NJEGOVA EKSCELENCA CHRISTIAN GRASSET

27. 8., Viteška dvorana, Križanke

Franc Mikša (avtor romana in slovenski veleposlanik v Švici): »Teško je nekako spojiti erotiko in diplomacijo. Ampak vendar sta dva stara prijatelja, veleposlanika, šla igrati na Karibske otoke golf. In kaj smo se pogovarjali, seveda o dveh najinih največjih strasteh, to so ženske in diplomacija.«
Dejan Mekiš: »A kdor bo v romanu iskal opolzkosti ali celo vulgarnosti, bo razočaran. Bo pa bralec v njem izvedel: Mikša: »Kaj se je dogajalo v jugoslovanski diplomaciji pred nastankom Slovenije, med vojno za Slovenijo in po vojni, ko smo si prizadevali za mednarodno priznanje Slovenije.«

Dejan Mekiš, TV Slovenija, Odmevi, 27. 8.

MOSKOVSKI SOLISTI

JURIJ BAŠMET, dirigent, viola
LANA TROTOVŠEK, violina

27. 8., Slovenska filharmonija

»Z Jurijem Bašmetom in Moskovskimi solisti bom nastopila prvič. Počaščena sem in hvaležna Ljubljana Festivalu, da me je vključil v program s slovitim violistom in njegovim orkestrom. O programu smo se hitro dogovorili, saj sem si vedno želela igrati Mozartovo Sinfonio Concertante.

Predlog je sicer prišel od organizatorjev, vendar bi sama verjetno izbrala isti program glede na to, da sem dobila priložnost za sodelovanje z enim od najbolj uveljavljenih violistov na svetu.«

Marijan Zlobec, »Uspeh je, da se pobereš in greš naprej«, Delo, 16. 8.

»Nastop Trotovškove pokazal njen osebni razvoj, suverenost in opazen uspeh ... Slavnega violista Jurija Bašmeta smo v Ljubljani že nekajkrat videli in slišali. V očeh mnogih je najboljši violist na svetu. Je kot poslednji romantik na svojem inštrumentu in vzdržuje dragoceno vez s slavno rusko godalno tradicijo ter novodobno ustvarjalnostjo, kot smo videli na koncertu tudi s sodobniki, ki jih je poznal (Alfred Schnittke, Toru Takemitsu), oziroma so še živi (Tan Dun, Peter Heidrich). Ta globalizacija ima veliko prednosti, ker Moskovskim solistom omogoča stik z dejanskim, aktualnim ustvarjalnim svetom in z vsem 'ostalim' v glasbeni zgodovini (kot smo videli vse do Paganinija, Čajkovskega, Griega, Mozarta, Brittna in Šostakoviča). Kdaj bodo naši skladatelji napisali kakšno mojstrovino, da bi jo želeli tujci tako pogosto izvajati, kot to počno z omenjenimi skladatelji, je vprašanje mentalne dospelosti vseh, ki se s kompozicijo oziroma komponiranjem sploh ukvarjajo.

A v Ljubljani smo opazili drugi vidik sodelovanja, to je zelo uspešno sonastopanje ob violistu Juriju Bašmetu naše violinistke Lane Trotovšek. Mlada glasbenica, formirana tako v Ljubljani kot zadnja leta predvsem v Londonu, zelo napreduje in je bila na odru zelo suverena in – lahko bi rekli – celo v vodilnem položaju v dialogu z violo ... Trotovškova, kot smo izvedeli, bo z Moskovskimi solisti na njihovi sedanji turneji, ki se nadaljuje v Italiji, enkrat še nastopila, torej se ji odpirajo poti v mednarodni glasbeni prostor, kar je danes vse težje ... Slovenska glasbena scena je imela malo glasbenikov, ki se lahko pohvalijo z nastopanjem s svetovnimi orkestri in dirigenti ... Sedaj morda prihaja nova generacija, ki trka na vrata mednarodnih nastopov v svetu, kot se je pokazalo z Lano Trotovšek. Najprej s slavnim ruskim dirigentom Valerijem Gergijevim (Prokofjev) in sedaj z Jurijem Bašmetom (Mozart) ... Vstop mlade generacije glasbenikov na odre

skupaj s slavnimi gosti je občutljiva tema in ne pogosto s srečnim razpletom, a je vendarle nujen vsaj en pogoj; biti individualno odličen in pripravljen, četudi se zgodi, da moraš na oder tako rekoč z eno hitro vajo pred koncertom. V tem kontekstu vidim nastop Lane Trotovšek kot njen osebni razvoj in opazen uspeh.«

Marijan Zlobec, Glasbeno ujemanje Lane Trotovšek in Jurija Bašmeta, www.delo.si, 28. 8.

NEVARNA RAZMERJA

VALENTINA TURCU, LEO MUJIĆ, koreografija in režija

28. 8., Križanke

»... ne mogu prosuđivati jesu li Opasne veze spasile ovogodišnje Igre jer ostale predstave i većinu koncerta jednostavno nisam vidio. Međutim, preksinoćnja premijera i sama za sebe predstavlja događaj za povijest već i zbog toga što su Igre prvi put u 65 godina naručile, (ko)producirale i dobile vlastitu baletnu predstavu ... Izbor nositelja triju glavnih uloga zadovoljio bi čak i holivudske standarde ... Nakon Romea i Julije ponovno smo očekivali i nadali se ničem manjem nego čudu umjetničke kreativnosti, snage i ljepote, a upravo takvo novo čudo smo i dobili.«

Branimir Pofuk, Opasne veze kao čudo ljepote, snage i umjetničke kreativnosti, Večernji list, 22. 8.

»Kombinirajući klasični balet sa suvremenim, plesači su ostvarivali sugestivne trenutke koje je publika pratila u dah. Izrazi lica, neusiljena gluma i jasnoća pokreta, pametno korištenje prostora i mimo scene, baletu su dali izuzetnu dinamičnost. Njegov sadržaj pričao se odmjerenim hodom s točnim izmjenama ritma stvarajući fascinantni osmišljen spoj prostora i igre ... Zaista moramo zahvaliti svima koji su na bilo koji način sudjelovali u njegovu ostvarenju ali prvenstveno šesnaestero-članom ansambla i autorskom timu na čelu s V. Turcu i Leom Mujićem. Jer, svi oni su na sat vremena Dubrovniku pružili osjećaj koji je nekada trajao 45 dana.«

Sanja Dražić, Balet ponosa i slave, Slobodna Dalmacija, 22. 8.

»Projekt Nevarna razmerja je bil na nedavni premieri deležen ovacij občinstva in afirmativnih kritik ter je izpolnil visoka pričakovanja ... Živimo v obupnem času, ko so družbeni in intimni odnosi podobno spervertirani kot v ancien régime, družba, ki se je izpela. S kolegom Mujićem sva sprva izhajala iz retrospektivnega stališča poustvaritve danes že arhaičnih relacij in atmosfere, vendar sva se z vsakim plesnim korakom vedno bolj znašla v sedanjosti. Družbo obvladujejo spletke, intrige in zlorabe pozicij moči, odsotnost vrlin vzbujajo strah, zato razmerja niso nič manj nevarna, kot so bila v časih pred francosko revolucijo', je dejala Turcujeva. Vsi Laclosovi liki so še kako živi tudi danes, včasih smo jih poetizirali in literalizirali, danes jih več ne prepoznamo, saj je prisotna vsesplošna mimikrija ali pa množični mediji tovrstne zlorabe banalizirajo in jih s tem minimalizirajo. In vendar se še vedno zastavljajo temeljna vprašanja, kako preseči brezobzirne ambicije, licemerje, zlobo, objestnost, voljo do moči in vplivnega družbenega položaja, dominacijo statusnih simbolov, predvsem pa analizirati fenomen ljubezni. Kje je danes njeno mesto, je še mogoča njena realizacija v čisti formi, ki ima odrešujoč pomen in premaguje še tako demonske spletke? ... In tako kot je Richter označil svojo različico Vivaldijevih Štirih letnih časov kot 'nov, svež sprehod po pokrajini, ki jo vsi poznamo in je zato sploh več ne opazimo', se zdi, da je tudi občinstvo v Dubrovniku podobno sprejelo balet Nevarna razmerja, saj tako navdušenih ovacij letos menda še ni bilo slišati.«

Peter Rak, Fenomen ljubezni in demonske spletke, Delo, 23. 8.

»Ljubljana Festival je v pričakovanju slovenske premiere neobaročnega baleta Nevarna razmerja, ki je svojo prvo premiero doživel v Dubrovniku na poljani Ruđera Boškovića. In Dubrovničani so ponoreli od navdušenja. Koreografinja in tokrat tudi režiserka Valentina Turcu je ljubljenska dubrovniškega občinstva, s kolegom in prijateljem Leo Mujićem pa sta z neobaročnim baletom potrdila, da sta odličen kreativni tandem. 'Dubrovnik je počil od navdušenja. Bil je vulkan. Ne morem verjeti, kaj se pravzaprav dogaja. Anton Bogov je odplesal vlogo svojega življenja. Vzhičena sem in presrečna,' nam je dan po premieri po telefonu razložila Valentina in odhitela na vajo še za dve ponovitvi.

Na premieri je bil tudi direktor SNG Opera in balet Maribor Danilo Rošker, ki je bil nadvse ponosen, da jim je uspela takšna odlična predstava: 'Balet Nevarna razmerja je na premieri v Dubrovniku doživel izjemen uspeh tako pri občinstvu kot pri strokovni kritiki. Mariborski Balet je s svojo briljantno izvedbo navdušil. Hkrati pa med internacionalne koreografske zvezde katapultiral našo Valentino Turcu. Slovenskemu občinstvu sporočamo, da so Nevarna razmerja triumf lepote, umetniške moči in kreativnosti.'«

Barbra Drnač, Zaradi Valentine Turcu je Dubrovnik eksplodiral, www.paradaplesa.si, 24. 8.

UROŠ PERIĆ, klavir, vokal

BIG BAND RTV SLOVENIJA

29. 8., Križanke

»V zadnjih desetih letih, ki jih je Perić označil za polne adrenalina, je med drugim nastopil s hčerjo legendarnega Raya Charlesa Sheilo Raye Charles, ki je ob poslušanju Perića dobila občutek, da njen oče še vedno živi. Kljub sodelovanju s številnimi priznanimi glasbeniki pravi, da ima še veliko neizpoljenih želja. Rad bi sodeloval z Aretho Franklin, Gladys Knight, Alicio Keys, Natalie Cole, B. B. Kingom ... Če bi z nekaj besedami opisali zadnjih deset let, katere bi uporabili? 'Zadnjih deset let je bilo čisto drugačnih kot vsa leta poprej v mojem življenju. Polno adrenalina, na drugi strani potovanj, utrujenosti, dokazovanj, ustvarjalnosti, spoznavanja ljudi, sodelovanja z veliko različnimi glasbeniki, pestrosti, ampak vsekakor jih za nič na svetu ne zamenjam, zato želim še veliko takšnih razburljivih in predvsem pozitivnih.'«

Denis Živčec, Preko glasbe diham, Večer, TV Večer, 14. 8.

ZAKLJUČEK 62. LJUBLJANA FESTIVALA

KRALJEVI ORKESTER CONCERTGEBOUW, AMSTERDAM

MARISS JANSONS, dirigent
JEAN-YVES THIBAUDET, klavir

1. 9., Cankarjev dom

»S čim si uveljavljen orkestrski korpus prisluži naslov najboljši simfonični orkester na svetu? Žal mednarodna žirija, ki je leta 2008 po naročilu vplivne britanske revije Gramophone izdelala lestvico najboljših simfoničnih orkestrov pod soncem, ni podrobneje pojasnila ocenjevalnih kriterijev, po katerih je opravila to svojevrstno in zelo odmevno nalogo. Tako je v spominu ostal predvsem podatek, da omenjeni laskavi naziv ni pripadel Berlinskim, Dunajskim ali Londonskim filharmonikom, temveč leta 1888 ustanovljenemu Kraljevemu orkestru Concertgebouw. V času takratnega ocenjevanja ga je že vodil sedanji latvijski dirigent Mariss Jansons, pod čigar vodstvom bodo nizozemski simfoniki nastopili tudi ob sklepu Ljubljanskega poletnega festivala v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma, kjer bo znameniti 'polni, mehko zaokroženi, žametni' zven orkestra v delih Brahmsa, Šostakoviča in Ravela lahko prišel do izraza.«

Radovan Kozmos, Prihaja »najboljši med najboljšimi«, Delo, 16. 8.

»Američani so ga lani pričakali s časopisnimi naslovi 'najboljši dirigent na svetu bo v Kennedyjev center pripeljal najboljši orkester na svetu'. Tudi britanski kolega Simon Rattle ga je razglasil za največjega še živečega dirigenta ... Njegovi sodelavci pravijo, da ima poseben pristop k delu. Občutek za podrobnosti, strast, muzikalnost, poglobljeno znanje. In da za vsako slabost krivi sebe. Po koncertu poslušaj posnetek in je slabe volje. Toda kaj natanko poslušaj? Vse, pravi, nikoli nisem zadovoljen. Najpomembnejša pa je ekspresija. 'Dirigent mora ustvariti magično atmosfero, ki poslušalca hipnotizira.' Išče nedosegljivo popolnost, komentirajo njegovi glasbeni sopotniki.«

Tanja Jaklič, »Dober dan maestro, tukaj Ljubljana«, Delo, 16. 8.

»Nocoj se festival zaključuje z nastopom Kraljevega orkestra iz Amsterdama, ki med poznavalci velja za resnično najboljšega na svetu. 120-članski orkester menda premore edinstven zvok, ki ni enak nobenemu drugemu orkestru. Tako so denimo lani presenetili z nastopom s slavnim DJem Arminom Van Buurenom in nastopili za nizozemskega kralja Viljema Aleksandra. Lani torej za Viljema Aleksandra, letos pa tu v Cankarjevem domu za slovensko publiko.«

Maša Kljun, TV Slovenija 1, Dnevnik, 1. 9.

»Festival se je končal s spektaklom izjemnega orkestra iz amsterdamske koncertne stavbe, to namreč pomeni Concertgebouw, pod vodstvom enega najboljših dirigentov naših dni Marissa Jansons, rojenega v Rigi sredi strašne vojne vihre, ki se je začela pred 75 leti. Tega tudi ne smemo pozabiti. Jansons je nekoč dejal, da so v življenju bržkone dve temeljni stvari, odkritosrčnost in vest. In ta misel naj vam daje takt tudi jutri.«

Igor E. Bergant, TV Slovenija 1, Odmevi, 1. 9.

»Mariss Jansons, izjemni latvijski dirigent, je na začetku koncerta z glasbeniki izvedel Brahmsove variacije na Haydnovo temo. Z njimi smo se srečali z orkestrovo žametno mehko barvo godal in gosto, a nikdar zavito zvočnostjo pihal in trobil ... S Šostakovičevo 1. simfonijo pa je šlo, ne le v izvršilnem ampak tudi v izraznem smislu skrajno zares in do konca. Brezkompromisen je bil tudi drugi del z Ravelovo glasbo. Orkester njegove suite iz baleta ni podajal le lepo barvito, ampak smo lahko dobili občutek, da so Ravelove tonske geste postajale plastične, fizične zares gibljive zvočne oblike, in s tem so se glasbeniki dotaknili samega bistva Ravelove muzike. Pianist Jean-Yves Thibaudet je bil prav tako popolni interpret Ravelovega koncerta v G-duru. Pianist krepkega, a čistega, jasnega udarca in prave strasti. Je pa imel koncert še dodatno, skoraj zgodovinsko vrednost. Znano je, da se Mariss Jansons zaradi slabega zdravja počasi umika s koncertnih odrov, zato bo orkester Concertgebouw kot šef dirigent vodil le še naslednjo sezono, in sinoči smo morda imeli eno zadnjih priložnosti, da v naši bližini doživimo to orkestrsko, dirigentsko sinergijo.«

Primož Trdan, Radio Slovenija 1, 2. 9.

»Kraljevi orkester Concertgebouw, ki je prišel v Ljubljano iz Salzburga, je svojo sijajnost pokazal predvsem z umirjeno, skoraj tiho igro, meditativnostjo in hkrati veliko dramatično napetostjo, ki je dosegla prvi vrhunec že pri Simfoniji št. 1 Dmitrija Šostakoviča, ki je izzvala burne ovacije. Izjemna zvočna, a tiha barvitost se je nadaljevala v drugem delu, najprej v Koncertu za klavir in orkester v G-duru Mauricea Ravela z izjemno občuteno interpretacijo Jean-Yvesa Thibaudeta. Vrhunec je dosegla z Ravelovo suito št. 2 Dafnis in Hloa: dvorana je najprej onemela, potem pa so se ovacije razlegale po nabito polni dvorani in končale s stoječim aplavzom.«

Marijan Zlobec, Kilavo poletje reševali vrhunski umetniki, Delo, 2. 9.

8. RAZLIČNA PRIZORISCA

Dogodki v okviru 62. Ljubljana Festivala so potekali v Križankah (v Poletnem gledališču, Viteški dvorani, Križevniški cerkvi in na Peklenskem dvorišču), na Kongresnem trgu, v Cankarjevem domu, Slovenski filharmoniji, Unionski dvorani Grand hotela Union, vse v Ljubljani, v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki, v dvorani Vitranc v Kranjski Gori, na Dvorišču minoritskega samostana na Ptujju ter na Velikem trgu v Trstu.

9. PROMOCIJA

A) NOVINARSKÉ KONFERENCE

- na Mestni občini Ljubljana z županom Zoranom Jankovičem
- na generalnem konzulatu Republike Slovenije v Celovcu z generalno konzulko Dragico Urtelj
- v mestni hiši v Trstu z odbornikom občine Trst Edijem Krausom

- v Orientalskem muzeju v Trstu z županom Trsta Robertom Cosolinijem, odbornikom občine Trst Edijem Krausom in intendantom Fundacije Opere Giuseppe Verdi Claudijem Orazijem
  - v Viteški dvorani na Blejskem gradu, kamor smo se iz Ljubljane pripeljali s Festivalovim vlakom
  - v Viteški dvorani in na Peklenskem dvorišču v Križankah
- Nekatere novinarske konference smo letos prvič v živo predvajali prek spletne strani www.ljubljanafestival.si.

B) TISKAN PROMOCIJSKI MATERIAL

- predprogramska publikacija v slovenščini in angleščini (vložena tudi v časnik Delo)
- programska knjižica v slovenščini in angleščini
- programski in koncertni listi za posamezne prireditve
- letaki o posameznih prireditvah
- različni plakati
- image oglasi

C) OSTALO

- transparenti na glavnih ljubljanskih vpadnicah
- zastave Ljubljana Festivala 2014 po mestu in na prizoriščih festivalskih dogodkov
- namizne zastavice
- poslikava vlaka Slovenskih železnic in avtobusov LPP
- spletna stran www.ljubljanafestival.si
- Facebook Festivala Ljubljana
- Twitter Festivala Ljubljana
- You Tube kanal
- oglasne spletne pasice
- e-novice
- redno obveščanje članov Kluba Festivala Ljubljana
- kartica zvestobe članov Kluba Festivala Ljubljana
- predstavitev v okviru generalne skupščine Evropskega združenja festivalov v Sarajevu med festivalom Sarajevska zima

- predstavitev v okviru turističnega sejma v Berlinu
- predstavitev v okviru slovenskega večera v Milanu
- predstavitev na Kulturnem bazarju v Cankarjevem domu

- distribucija promocijskih materialov, neposredna pošta, novice, interna glasila, internetne strani, zasloni LCD, program kartice zvestobe naših partnerjev, sponzorjev in podpornikov: BTC, Dela, Eventima, Imperial Travela, In Your Pocketa, Krke, Lekarne Ljubljana, Mediabusa, Mercatorja, Nove KBM, Petrola, Spara, Slovenskih železnic, Zavarovalnice Tilia, Telekom Slovenije, www.bolha.com
- distribucija promocijskih letakov in programskih publikacij na gospodarske, turistične in kulturne institucije, v hotele, gostinske lokale, večja nakupovalna središča, razne info točke po Sloveniji, Italiji in Avstriji ter na letališče Jožeta Pučnika, na železniške postaje Slovenskih železnic, v izbrane Eventimove poslovalnice
- distribucija promocijskih letakov in programskih publikacij v okviru projekta Junij v Ljubljani
- distribucija promocijskih letakov in programskih publikacij v okviru dogodka Dan Križevniške ulice
- digitalni zasloni TSmedie

D) GADGETI LJUBLJANA FESTIVALA 2014

- ovratni trakovi
- magnetki
- broške
- odeje

E) OGLAŠEVANJE

- tiskani mediji: Delo, Finance, Event. vodič, In Your pocket
- radio in televizija: Infonet mreža, Radio Center, Radio Slovenija Prvi program, Radio Slovenija Val 202, Kanal A, POP TV, TV Slovenija
- zunanje površine:
  - Europlakat: billboardi in citylighti
  - Tam Tam: plakatiranje

- vlaki Slovenskih železnic, svetlobne vitrine na železniški postaji v Ljubljani

- mreža svetlobnih vitrin Aerodroma Ljubljana

- mreža Petrolovih servisov

- mreža Eventima

- Fini plakati: toaletni prostori ljubljanskih lokalov

- dvorana A, BTC City Ljubljana

- oglasni prostori v Križankah

- poslikava vlaka Slovenskih železnic in avtobusa LPP

- Oglasne spletne pasice: www.bolha.com, www.delo.si, www.eventim.si, www.finance.si, www.paradaplesa.si, www.siol.net, www.inyourpocket.com.

F) INFO TOČKA 62. LF

Informacijska točka Ljubljana Festivala je na Mestnem trgu 17 v Ljubljani.

10. MEDIJSKI ODZIV

O prireditvah Ljubljana Festivala 2014 so poročali številni slovenski in tuji (hrvaški, italijanski, avstrijski, srbski, bosanski, angleški in drugi) mediji ter različne publikacije in spletne strani.

- Časniki: Delo, Dnevnik, Finance, Finance Weekend, Il Gazzettino, Jutarnji list, Kärntner Tageszeitung, Kleine Zeitung, Kronenzeitung, il Mattino, Messagero Veneto, Nedelo, Nedelja, Nedeljski

Dnevnik, Nedeljske novice, Novi list, Novice, Objektiv, Oslobođenje, Il Piccolo, Pogledi, Primorski dnevnik, Primorske novice, Slovenske novice, Svet 24, Večer, Večer v nedeljo, Večernji list, Voce del Popolo

- Revijalni tisk: AA In-Flight Magazine, American Theatre Magazine, David, Die Brücke, Celovške novice, City Magazine, Cosmopolitan, Elle, Finance Trendi, Glasna, Gloss, Gloss Ekspres, In Your pocket, Jana, Lady, Lea, Ljubljana Exclusive, Mladina, Muska, Musical, Nova, Obrazi, Ona, Ona Plus, Podjetnik, Reporter, The Slovenian Times, Sinfo, Stop, Story, Vikend, Vita Nuova, Zagreb, zvočni časopis za slepe Obzorje, 7Dni Večer
- Radio: Radio 1, Radio Agora, Radio Aktual, Radio Antena, Radioattività, Radio Center, Radio City, Radio Kaos, Koroški radio, Radio Kranj, Radio Koper Capodistria, Radio Kum, Radio Si, Radio Slovenija (ARS, Prvi program, Val 202), ORF, RAI Radio 3, Radio Sora, Radio Študent, Radio Trst, Radio Trieste
- Televizija: TV Koper Capodistria, TV Golica, ORF, Planet TV, Pop TV, TV Slovenija, TeleAntenna, Telequattro, TV3 Medias

- Agencije: STA, Ansa, Hina, International Press Agency, Reuters, Shutterstock images
- Spletne strani: http://artisttalk.eu, www.24ur.com, www.antennatre.it, www.bora.la, www.clubradio.it, www.circuitomusica.it, www.delo.si, www.dogaja.se, www.dnevnik.si, www.dnevnikich.si, www.finance.si, www.financesi.com, www.ftrendi.si, www.hajskul.si,

www.infoglasbeni.net, www.ljubljana.si, www.ljubljanskenovice.si, www.mediaspeed.net, www.mydestination.com, www.mladina.si, www.mojaleta.si, www.napovednik.com, www.novamuska.org, www.operaclick.com, www.oper-graz.com, www.paradaplesa.si, www.playboy.si, www.primorske.si, www.rtvjugoslavije.com, www.Si21.com, www.slovenskenovice.si, www.radio1.si, www.therocktologist.com, www.rockonnet.com, www.rtvsllo.si, www.seniorji.info, www.sigic.si, www.siol.net, www.slotraveler.com, www.slovenskenovice.si, www.studentarija.net/infoscena, www.studio12.si, www.velenje.info, www.visitljubljana.si, www.triesteallnews.com, www.tristeprema.it, www.vecer.com, www.zaklop.com

- Brošura in spletna stran Evropskega združenja festivalov: www.efa-aef.org
- Brošure KAM, Event.Vodič, In Your Pocket
- Glasilo MOL Ljubljana
- Interno glasilo Javnega holdinga Ljubljana Urban
- Bilten Društva Richard Wagner Ljubljana
- Publikacije Slovenske turistične organizacije

Za naše prireditve se je akreditiralo prek 700 novinarjev, fotografov in snemalcev. Samo v Sloveniji so pripravili prek 1500 novinarskih prispevkov.

11. FESTIVAL NA SPLETU

Obiskanost spletne strani Festivala Ljubljana od 15. 6. do 27. 8. 2014

V oklepaju primerjava s podobnim obdobjem v lanskem letu

št. različnih obiskovalcev: **57.436** (24.454)
št. obiskov: **85.593** (50.000)
št. ogledov strani: **234.993** (156.228)
povprečno število ogledanih strani: **2,75**
povprečno trajanje obiska: **1:58 min**

Spletno stran smo prilagodili tudi za mobilne telefone in tablične računalnike.

72,42% obiskovalcev je stran obiskalo prek računalnika

17,94% obiskovalcev je stran obiskalo prek mobilnega telefona

9,64% obiskovalcev je stran obiskalo prek tabličnega računalnika

Obiskanost Facebooka Festivala Ljubljana

Facebook Festivala Ljubljana je do 28. avgusta 2014 pridobil skupno 7.334 všečkov. Največ ljudi, ki je všečkalo stran, je pričakovano, iz Slovenije (6.345), sledijo Italija (107), Srbija (104), Združene države Amerike (77) in tako naprej vse do dna lestvice, kjer se znajdejo Gruzija (3), Belorusija (3) in Albanija (3). Facebook stran je všečkalo 66 odstotkov žensk in 34 odstotkov moških. Prepričali smo največ žensk med 25 in 34 letom starosti (23 odstotkov) in najmanj moških, starejših od 65 let (0,9 odstotka).

Oglaševanje na Googlu in Facebooku

Oglaševalska akcija Ljubljana Festivala 2014 je na oglaševalskem omrežju Google v obdobju od 1. junija do 25. avgusta 2014 skupno prinesla 29.896 klikov na oglase ob 2.109.967 prikazov oglasov. Zabeleženo je bilo 2.330 konverzij.

Oglaševalska akcija je na oglaševalskem omrežju Facebook v obdobju od 1. junija do 25. avgusta 2014 skupno prinesla 2.418 dejanj (všečkov, komentarjev, deljenj) in 4.816 klikov na oglase ob 947.315 prikazih oglasov. Doseg v celotnem času oglaševanja je bil 580.241 oseb.

12. PRODAJA VSTOPNIC

Prodaja vstopnic za Ljubljana Festival 2014: Blagajna Križank, Info točka Ljubljana Festivala, www.ljubljanafestival.si, www.eventim.si, tel. +386 (0)1/420 50 00, Hiše vstopnic Eventim Si (Tivoli, Citypark, Kino Šiška, Hiša športa, Ljubljana; Europark, Maribor; City center, Celje; Klicni center: 1977), Petrolovi servisi po Sloveniji, poslovalnice Pošte Slovenije, poslovalnice Kompassa po Sloveniji, trgovine Big Bang, 3DVA Trafika, (K) kioski, hipermarketi Mercator, M Holidays, Svet knjige, turistična agencija Palma, prodajna mesta Slovenskih železnic v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kopru. V Trstu: Multimedia-Radioattività, www.radioattivita.com; First & Last Minute Adriatica.net di Adriatica.net, www.lastminutecenter.it. V Vidmu: Multimedia-Angolo dela musica, www.radioattivita.com. V Avstriji: prodajna mesta v sistemu Oeticket.com. Na Hrvaškem: prodajna mesta v sistemu Eventim.hr.

13. POSEBNI PROJEKTI

A) MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA

Gostje sedemnajste Mednarodne likovne kolonije so bili: Slavica Marin s Hrvaške, Živko Ivanov iz Bolgarije, Čedomir Vasić iz Srbije, Dimitar Malidanov iz Makedonije ter iz Slovenije Jerneja Smolnikar, Janko Orač, Rihard Bandelj – Riki in Leon Zakrajšek. Umetniki so ustvarjali v Križankah, nato pa svoja dela razstavili v Viteški dvorani Križank. Selektor Tomo Vran, ki likovno kolonijo vodi že od samega začetka, pravi, da se Festivalova od podobnih razlikuje predvsem po tem, da je »aktualno urbana in obenem izrazito intimna. Možnost miru, ki jo ponuja ambient Plečnikovih Križank sredi mesta, ki v tem poletnem času dobresedno vrvi od najrazličnejšega kulturnega dogajanja, je neprecenljiva. Do danes ga je tako ocenilo že prek sto

trideset slikark in slikarjev iz Slovenije in Evrope. Ljubljano so zapustili zadovoljni s tem, kar so doživeli, zelo zadovoljni z rezultati lastnega dela in hvaležni organizatorju Festivalu Ljubljana, da jim je to izkušnjo omogočil.«

B) POČITNICE NA LJUBLJANA FESTIVALU

Tudi letos smo v program 62. Ljubljana Festivala uvrstili ustvarjalne delavnice za otroke, ki postajajo del festivalske tradicije. Udeležencem spodbujajo domišljijo, približujejo glasbeno-umetniško ustvarjanje in širijo obzorje na kulturnem področju. Ker so brezplačne, hkrati dajejo možnost udeležbe tudi otrokom iz socialno šibkega okolja. Letošnje delavnice smo pripravili v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje. Sponzor delavnic pa je bila Zavarovalnica Triglav Mladi upi. Delavnice za otroke, stare od 6 do 14 let, so bile sestavljene iz treh sklopov: Barvna svetloba (mala likovna kolonija), Ritem tolkal (tolkalna delavnica) in Evita, zapleši in zapoj (plesno-pevska delavnica). Otroke so izobraževali slovenski umetniki, slikarji, pesalci in glasbeniki. Delavnice so se zaključile s predstaviljivo za starše in slavnostno podelitvijo diplom. Delavnice je oblikovala in vodila Katarina Kukovič.

14. ALI STE VEDELI

A) OBLETNICE NA LJUBLJANA FESTIVALU 2014

- 10. obletnica smrti Carlosa Kleiberja
- 10. obletnica smrti Raya Charlesa
- 10-letnica nastopov Ansambla za sodobno glasbo MD7na Ljubljana Festivalu
- 10-letnica delovanja Uroša Periča
- 30-letnica delovanja Zorana Miteva
- 80-letnica Lojzeta Lebiča

B) KRSTNE IZVEDBE IN PREMIERE

- **Sofija Gubajdulina:** Zakaj?, za flavto (tudi basovsko flavto), klarinet (tudi basovski klarinet) in godala 24. 7., Slovenska filharmonija Filharmonija Gledališča Teatro Regio Torino

- **Keitaro Takahaši:** Stanja vode za pihalni kvintet
Adrien Tsilogiannis: Mikavnost morja in korenine, Kvintet za flavto, oboo, klarinet, rog in fagot, op. 24
Mikolaj Majkusiak: Concerto in air I
Concerto in air II
Concerto in air III
- **Jani Golob:** Potok za pihalni kvintet
12. 8., *Križevniška cerkev, Križanke*
Pihalni kvintet Fiati Associati

- **EVITA,** muzikal
18.–22. 8., *Križanke*
Tim Rice, besedilo; **Andrew Lloyd Weber,** glasba;
Mykal Rand, režija in koreografija
Produkcija Bronowski in Produkcija Tarento, London

- **Peter Kopač:** Vox commixtus
Vitja Avsec: Colourful dreams (Sonic illusion for MD7)
Nickitas Demos, ZDA: How grass speaks to fire
25. 8., *Viteška dvorana, Križanke*
Ansambel za sodobno glasbo MD7

- **NEVARNA RAZMERJA,** neobaročni balet
28. 8., *Križanke*
Valentina Turcu, Leo Mujić, režija in koreografija

C) ZANIMIVOSTI

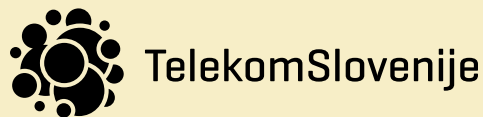
- Festival Ljubljana je 9. maja prejel plaketo glavnega mesta Ljubljana za leto 2014. V obrazložitvi je bilo navedeno, da tudi zato, ker je dvignil kakovost kulturne ponudbe v Sloveniji in Ljubljani na zavidljivo raven.
- Festival Ljubljana je z agencijo Luna\TBWA sodeloval na prvem razpisu TSmedie, d. o. o., za najboljšo oglaševalsko akcijo na digitalnih zaslonih. In zmagal!
- Agencija Luna\TBWA je na SOF sodelovala v tekmovalnem programu Korporativna oglasna sredstva z materiali, ki jih je ustvarila za Festival Ljubljana.
- Na sprejemu po Gala baletnem večeru svetovnih zvezd so primabalerine nosile nakit Zlatarne Celje.
- Ljubljana Festival je bil tudi letos del mednarodnega projekta MusMA – Music Masters on Air, ki omogoča raziskovanje in predstavitve nove glasbe na

mednarodnih festivalih z izvrstnimi glasbeniki. Podpirajo ga Evropska unija, Evropska zveza radijskih postaj in Združenje evropskih festivalov EFA. Tema letošnjega ustvarjanja je bila voda, novo skladbo na to temo pa je kot predstavnik Slovenije napisal Jani Golob.

- Festival Ljubljana je podprl tekmovanje Svirél 2014 z nagrado, ki nagrajencu prinaša nastop v okviru mednarodnega glasbenega cikla Mladi virtuozi v sezoni 2014/2015. To bo duo Mariposas.
- Prvič v svoji zgodovini je Ljubljana Festivala širil svoj festivalski duh v Trst, in to z Orffovo Carmino Burano. Njegov direktor in umetniški vodja Darko Brlek je zbrane nagovoril v slovenščini in požel val navdušenja.
- Z Mestnim in Arhitekturnim muzejem smo odkrivali ostanke rimske Emone v Križankah. Ugotovitev? Plečnik jih je kar precej vkomponiral z izjemnim občutkom za estetiko in spoštovanjem do preteklosti. Tako je ustvaril arhitekturo, ki jo bodo občudovali tudi v prihodnosti.
- Po nekaj desetletjih smo lahko v Ljubljani slišali Wagnerjevo romantično opero Lohengrin.
- Ob dnevu Zemlje se je tudi kolektiv Festivala Ljubljana pridružil čistilni akciji. Izvedli smo jo v Križankah in njihovi okolici.
- Križevniška cerkev je bila izjemna kulisa za snemanje dela oddaje Je Bella Cesta, v kateri je blestel Klemen Slakonja. Pred cerkvijo pa so snemali napovednik za oddajo Moj dragi zmore, ki jo na Planetu TV vodi Nina Osenar.
- Na odprtju 62. Ljubljana Festivala je v koncertni izvedbi scenske kantate Carmina Burana nastopilo prek 300 glasbenikov.
- Lana Trotovshek, ki je nastopila kot solistka na koncertu Moskovskih solistov z Jurijem Bašmetom, igra na violino, ki jo je leta 1750 izdelal Pietro Antonio Dalla Costa.
- Jean-Yves Thibaudet, solist zaključnega koncerta 62. Ljubljana Festivala, nastopa v oblačilih modne oblikovalke Vivienne Westwood.
- Leta 2013 je Kraljevi orkester Concertgebouw, Amsterdam, s slavnim DJ Arminom van Buurenom nastopil za nizozemskega kralja Viljema Aleksandra.

GLAVNI SPONZOR:

SPONZORJI 62. LJUBLJANA FESTIVALA:

GLAVNI MEDIJSKI SPONZOR:

DELO

MEDIJSKI SPONZORJI:

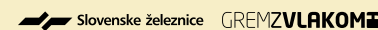
PARTNERJI LJUBLJANA FESTIVALA:

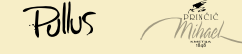
URADNI PREVOZNIK:

ŽELEZNIŠKI PREVOZNIK:

URADNA VINA:

HVALA:

SPONZORJI POSAMEZNIH PRIREDITEV:

	CARMINA BURANA 1. 7.		GALA BALETNI VEČER SVETOVNIH ZVEZD 21. 7. MOSKOVSKI SOLISTI 27. 8.		KONCERT SAMOSPEVOV OB 80-LETNICI LOJZETA LEBIČA 23. 8.
	BELORUSKI DRŽAVNI KOMORNI ORKESTER 2. 7. GALA BALETNI VEČER SVETOVNIH ZVEZD 21. 7. MOSKOVSKI SOLISTI 27. 8.		GALA BALETNI VEČER SVETOVNIH ZVEZD 21. 7. MOSKOVSKI SOLISTI 27. 8.		USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE: BARVNA SVETLOBA 14. 7.–18. 7. RITEM TOLKAJ 23. 7.–25. 7. EVITA, ZAPLEŠI IN ZAPOJ 18. 8.–20. 8.
	REKVIEM 7. 7.		ZBOR MIHAIL IVANOVIČ GLINKA 23., 24., 26. 7.		CVETJE V JESENI 17. 9.–21. 9.
	REKVIEM 7. 7.		FILHARMONIJA GLEDALIŠČA TEATRO REGIO TORINO 24. 7. NEVARNA RAZMERJA 28. 8.		
	REKVIEM 7. 7.		TRIO BRAHMS, DUNAJ 4. 8.		
	REKVIEM 7. 7.		EVITA 18. 8.		
	ELIŃA GARANČA 8. 7.		EVITA 19. 8.		
	LOHENGRIŃ 10. 7. CVETJE V JESENI 17. 9.–21. 9.		EVITA 20. 8. KRALJEVI ORKESTER CONCERTGEBOUW, AMSTERDAM 1. 9.		
	BORIS BEREZOVSKI 14. 7., 15. 7.		EVITA 21. 8.		
	MARÍA PAGÉS 16. 7.		EVITA 22. 8.		

Izdal: Festival Ljubljana, septembra 2014

Zanj: Darko Brlek, direktor in umetniški vodja

Uredila: Hermina Kovačič

Besedila: Hermina Kovačič, Sanja Kejžar Kladnik, Nataša Trtnik, Katja Pustovrh

Foto: Mediaspeed.net, H. K., arhiv Festivala Ljubljana in izvajalcev

Oblikovanje: Luna TBWA, d. o. o.

Tisk: Tiskarna digitalni tisk, d. o. o.

Festival Ljubljana
Trg Francoske revolucije 1
1000 Ljubljana

01/241 60 00

www.ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival